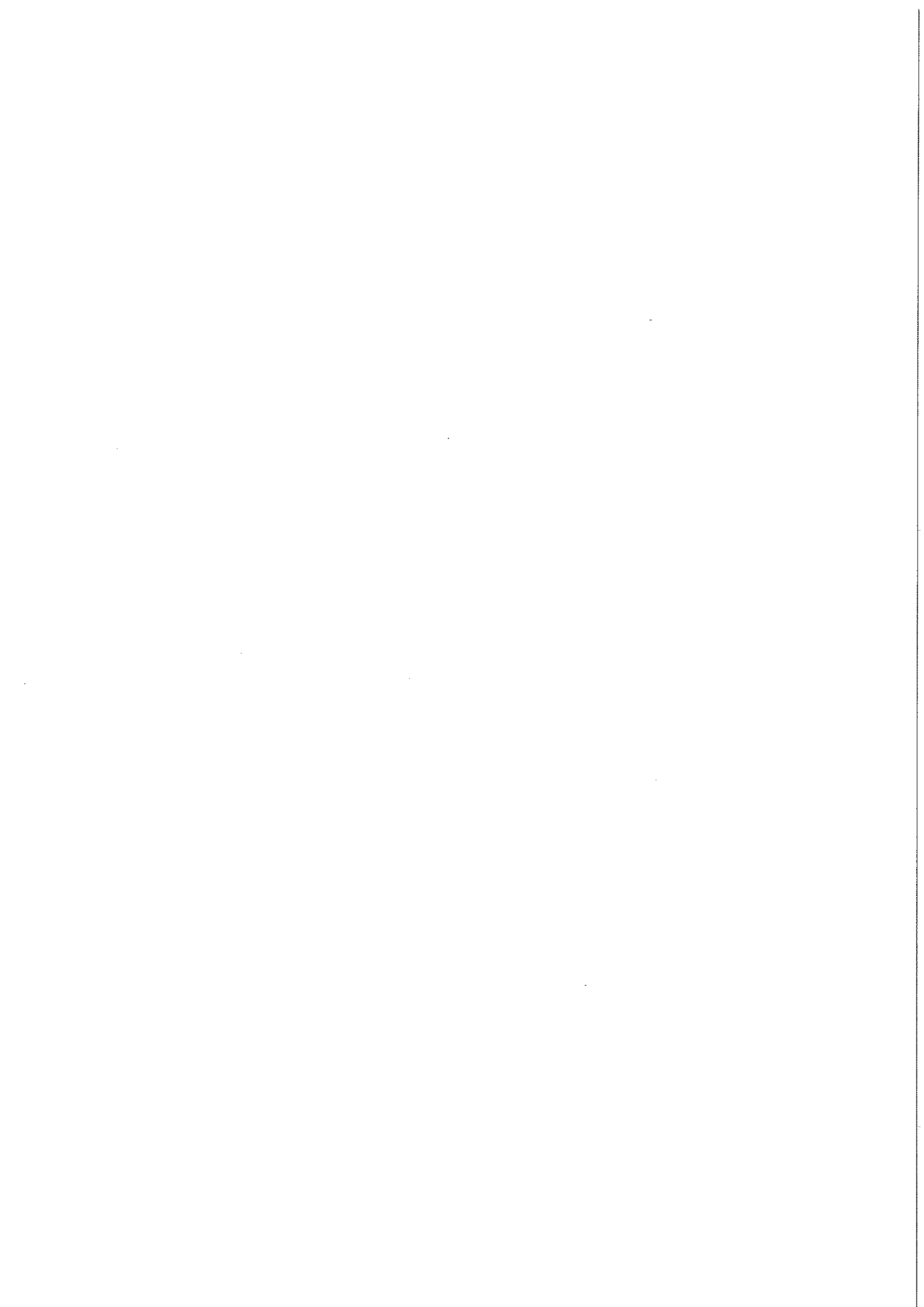
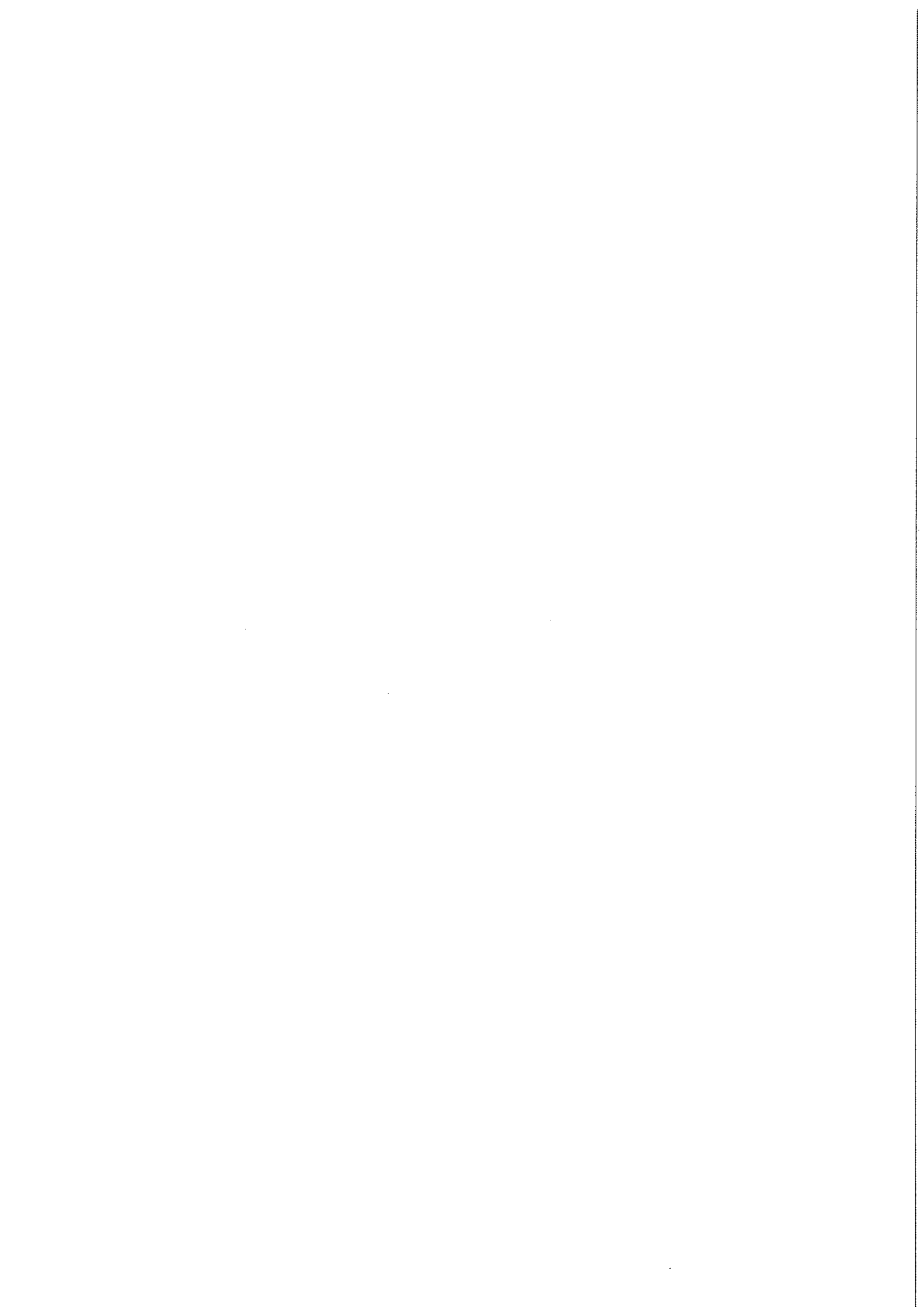

Begroting 2011

Inhoudsopgave Begroting 2011

Voorwoord	3
Inleiding/Leeswijzer	5
Hoofdstuk 1. Programmaplan	7
Hoofdstuk 2. Beschouwingen bij de begroting	
- A Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar	26
- B Uitgangspunten en normen	27
- C Uitkomst van de begroting 2011	28
- D Waterschapsbelastingen	29
- E Kostentoerekening	33
- F Weerstandsvermogen	34
- G Investeringsprogramma	36
- H Financiering (treasuryparagraaf)	37
- I Risicoparagraaf	38
- J Verbonden partijen	40
- K Bedrijfsvoering	41
- L EMU-saldo	41
Hoofdstuk 3. Begroting naar kosten- en opbrengstensoorten	44
Hoofdstuk 4. Vaststellen begroting 2011	53
Bijlagen	
1 Geplande investeringen 2011: MJI 2011 - 2014	57
2 Staat van reserves en voorzieningen 2011	62
3 Staat van personeelslasten 2011	66

Voorwoord

Waterschappen blijven bestaan. Hoewel het regeerakkoord op het moment van schrijven nog een concept-regeerakkoord is, biedt dat gegeven ons houvast.

Houvast, omdat we als waterschappen door kunnen gaan met het uitvoeren van de door ons zelf aangedragen acties vanuit de "Actie Storm; doelmatig waterbeheer". Samenwerking in de afvalwaterketen, opschaling, taakoverdracht en regie in de (regionale) ruimte zal de komende tijd de landelijke agenda bepalen.

Doel is te komen tot minder regelgeving, minder bestuurlijke drukte, eenduidige verantwoordelijkheden en lagere kosten.

Ook ons eigen beheerplan en bestuursprogramma wordt verder uitgevoerd. In het jaarplan bij deze begroting gaan we uitvoerig in op de plannen voor 2011. Ik verwijs hier graag naar. Met het uitvoeren van deze plannen zijn grote investeringsbedragen gemoed. In samenwerking met onze partners en de omgeving zullen deze investeringen moeten worden gerealiseerd.

Nu de discussies over communicatie, duurzaamheid en de zuiveringsstrategie tot uitgekristalliseerde standpunten hebben geleid, kunnen we dit jaar beginnen met het uitvoeren hiervan. Nu de discussie over het voortbestaan van waterschappen positief is afgerond zal ook het vierde onderdeel van het bestuursprogramma – samenwerking – weer worden opgepakt.

Alles moet efficiënter en goedkoper. Daar gaan we de komende jaren mee door. In deze begroting nemen we daarop al een voorschot. Binnen de organisatie is gekeken naar mogelijkheden om extra op de kosten te besparen. De eerste resultaten zijn in deze begroting verwerkt. Daarnaast werpt de samenwerking op belastinggebied haar vruchten af.

De met het algemeen bestuur in juni 2010 afgesproken lastenontwikkeling voor 2011 is meer dan gehaald. De gemiddelde lastenontwikkeling komt lager uit dan verwacht en bevindt zich ruim onder het verwachte inflatieniveau voor 2011. Onze reservepositie biedt ruimte om in 2011 tegenvallers op te vangen.

Het jaar 2011 zal in het teken staan van landelijke ontwikkelingen. Onze bedrijfsvoering zal dat jaar in het teken staan van het verder vergroten van de klantgerichtheid en slagvaardigheid. Daarnaast zal onze focus gericht blijven op het uitvoeren van ons beheerplan en het bestuursprogramma en het blijvend sturen op een beperkte lastenstijging de komende jaren.

Harm Küpers
Secretaris-directeur

Inleiding

De begroting 2011 is samengesteld op basis van de Waterschapswet. De begroting 2011 is een programmabegroting, dit houdt in dat de begroting is onderverdeeld in een aantal thema's, programma's genaamd. Bij de indeling in programma's is de hoofdindeling van het beheerplan 2010 – 2015 gevolgd. Dit zijn de programma's Veiligheid, Watersystemen en Organisatie.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1, programmaplan, wordt per programma ingegaan op onze visie en de beleidsdoelen. In de onder de programma's opgenomen subprogramma's worden de beleidsdoelen nader uitgewerkt en zijn de acties opgenomen die nodig zijn om deze doelen te realiseren. Daarnaast wordt als afsluiting van dit hoofdstuk per programma een overzicht gegeven van de netto exploitatiekosten en de geplande investeringsuitgaven.

Hoofdstuk 2 bevat grotendeels financiële beschouwingen. Hier wordt onder andere ingegaan op de begrotingsuitkomst, de begroting naar taken en de bijbehorende belastingtarieven voor 2011 en onze geplande investeringen.

Hoofdstuk 3 gaat nader in op de uitkomst van de begroting 2011. De begroting 2011 op kosten- en opbrengstensoorten wordt vergeleken met de begroting 2010 en van een nadere toelichting voorzien.

Hoofdstuk 4 bevat het voorstel tot het vaststellen van de begroting.

Als bijlagen zijn opgenomen het meerjareninvesteringsprogramma 2011 – 2014, de staat van reserves 2011, de staat personele lasten 2011, de raming naar beleidsproducten, de raming baten en lasten naar kosten- en opbrengstensoorten, de staat van geldleningen en de staat van activa.

HOOFDSTUK 1. PROGRAMMAPLAN 2011

De Waterschapswet versterkt de beleidsbepalende functie van het Algemeen bestuur. Dit kan ondermeer worden bereikt door in de begroting het beleid van het waterschap voor de komende jaren weer te geven. Maar ook door in de begroting de acties / maatregelen voor de komende jaren te benoemen.

De begroting is daarom ingedeeld naar programma's. De programma's sluiten aan bij de indeling van het beheerplan 2010 – 2015. Per programma dient expliciet te worden weergegeven welke doelstellingen het waterschap nastreeft. Hierbij worden de drie w's als richtlijnen gebruikt.

- Wat willen we bereiken. Zie hiervoor onze visie per programma en de beleidsdoelen.
- Wat gaan we daarvoor doen. Zie de acties per programma.
- Wat gaat het kosten. De acties leiden over het algemeen tot investeringskosten. Per programma worden de investeringskosten getotaliseerd.

Het jaarplan 2011 is gebaseerd op het beheerplan 2010-2015 en het meerjarenplan 2011 - 2014. De opbouw is hiervan afgeleid.

De indeling van het programmaplan 2011 is als volgt. Eerst wordt per programma onze visie weergegeven. Vervolgens is per subprogramma het beleidsdoel aangegeven en de acties die we nemen om het beleidsdoel te bereiken. Per actie is een einddatum genoemd. Deze einddatum is overgenomen van het beheerplan. Omdat een groot aantal acties een doorlooptijd heeft langer dan één jaar, wordt zo nodig een concreet "tussenresultaat" voor 2011 gegeven onder het kopje "wat doen we in 2011?".

Omgaan met beheerplanacties

Niet alle beheerplanacties zijn in het jaarplan terug te vinden. Beheerplanacties die zijn afgerond zijn niet opgenomen. Jaarlijks worden deze acties in de jaarrekening vermeld. Dit overzicht zal uiteindelijk alle acties van het beheerplan bevatten. Acties waarvoor in het begrotingsjaar nog geen werkzaamheden worden uitgevoerd worden ook niet opgenomen. Hierdoor kunnen verschillen ontstaan tussen de beheerplanacties in de begroting en de meerjarenraming.

De einddatum per actie ligt in principe vast. Deze datum is uit het beheerplan overgenomen. Door omstandigheden kan het voorkomen dat een datum vervroegd kan worden. Ook kan het voorkomen dat een vertraging in de voortgang optreedt. Via de voor- en najaarsrapportage wordt hierover gerapporteerd. Een eventuele aanpassing van een einddatum wordt in de begroting of de meerjarenraming opgenomen.

Dergelijke aanpassingen worden via een voetnoot bij de betreffende actie kenbaar gemaakt.

Autorisatie per programma.

Tot slot van dit hoofdstuk is een financieel overzicht opgenomen. Hierin worden de netto kosten per programma getoond en de totale investeringsuitgaven gekoppeld aan dit programma. Met het vaststellen van de begroting stelt u tevens de uitgaven per programma vast. Hiermee machtigt u het dagelijks bestuur om voor het uitvoeren van het programma tot maximaal de netto kosten uitgaven te mogen doen. Een overschrijding van de netto kosten per programma zal dan ook via een begrotingswijziging aan het algemeen bestuur worden voorgelegd.

PROGRAMMA VEILIGHEID

Visie op veiligheid

Veiligheid staat voorop, overal en altijd. Wij zorgen ervoor dat we het vastgestelde veiligheidsniveau in ons gebied continu waarborgen. We spelen tijdig in op ontwikkelingen die de veiligheid kunnen aantasten. Wij zijn in alle opzichten goed voorbereid op calamiteiten en zijn in staat daar zeer snel en effectief op in te spelen.

Beleidsdoel veiligheid

Levensbedreigende situaties voor mensen mogen niet plaatsvinden; voor dieren proberen we die zoveel mogelijk te voorkomen.

Het programma veiligheid is opgesplitst in 3 subprogramma's: zeedijk, boezem en calamiteitszorg. Het subprogramma "boezem" is verder onderverdeeld.

Subprogramma 1: Zeedijk (beheerplan 7.1)

Beleidsdoel

We zorgen ervoor dat de zeedijk nu en in de toekomst voldoet aan de wettelijke veiligheidsnorm. Deze veiligheidsnorm gaat uit van een gemiddelde overschrijdingsfrequentie van 1 keer per 4.000 jaar (1:4.000).

Acties		gereed
7.1.a	1. Opstellen van een voorlopige overstromingsrisicobeoordeling volgens de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's	2011
7.1.c	2. Opstellen van overstromingsrisicokaarten volgens de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's	2013

Wat doen we in 2011?

1. De Provincie Groningen maakt een nieuwe onderbouwing van hun veiligheidskwalificatiemethode. Deze is besproken en geïmplementeerd. Aansluitend is de risicobeoordeling afgerond.
2. We zijn gestart met het opstellen van de overstromingsrisicokaarten op basis van bovenstaande risicobeoordeling.

Subprogramma 2: Boezem (beheerplan 7.2)

Beleidsdoel

We zorgen ervoor dat de boezem nu en in de toekomst voldoet aan de regionale veiligheidsnorm. De huidige veiligheidsnorm gaat tot en met 2015 uit van een overschrijdingskans van 1 x op de 100 jaar (1:100).

Acties		gereed
7.2.a	1. Vaststellen nieuw gewenst veiligheidsniveau op de boezem op basis van studie	2012 ¹

Wat doen we in 2011?

1. De quick scan HOWA3 is gereed. Het hierop volgende uitvoerende onderzoek is gestart.

2.1 Kaden (beheerplan 7.2.1)

Beleidsdoel

Boezemkaden voldoen aan de veiligheidsnorm.

Acties		gereed
7.3.a	1. Onderzoek zonering boezemkaden	2011
7.3.b	2. Toetsing van de boezemkaden aan de nieuwe veiligheidsnormen	2014
7.3.c	3. Afronden Masterplan Kaden (aanpassen resterende 110 km)	2015

Wat doen we in 2011?

1. Vooronderzoek naar nut en noodzaak van zonering is afgerond en is op praktische haalbaarheid getoetst.

2. De toetsing van het overeengekomen deel van de boezemkaden is in concept afgerond en ligt ter beoordeling bij de Provincie Groningen.

3. Het 1° deeltraject Winschoterdiep Groningen is in uitvoering en vervolgoopdrachten worden voorbereid. Voor het traject Winschoterdiep Westebroek-Zuidbroek wordt de voorbereiding afgerond en start de uitvoering. Het laatste traject van het A.G. Wildervanckkanaal zal na de voorbereiding in 2011 in uitvoering gaan. Voor de trajecten in Delfzijl zullen ook in 2011 de voorbereidingen starten. Verschillende trajecten langs het Slochterdiep, de Westerwoldse Aa, het Termunterzijldiep, het Boelo Tijdenskanaal en de Hunze worden integraal voorbereid (in het kader van de watersysteemplannen).

2.2 Waterbergingsgebieden (beheerplan 7.2.2)

Beleidsdoel

Creëren van ongeveer 11 miljoen m³ berging.

Acties		gereed	
7.4.a	Inrichten van resterende bergingsgebieden:		
	Kuurbos	1,7 miljoen m ³	2011
	Hamdijk	0,7 miljoen m ³	2011
	Bovenlanden	1,8 miljoen m ³	2011
	Benedenloop Westerwoldse Aa	0,3 miljoen m ³	
	- fase 1: 0,1 miljoen m ³		2011
	- fase 2: 0,2 miljoen m ³		2013
	Tusschenwater		
	- Noordma	0,4 miljoen m ³	2014
	- Tusschenwater, fase 1	1,6 miljoen m ³	2013
- Zuidoevers	0,01 miljoen m ³	2010	

¹ Verschoven van 2011 naar 2012. HOWA onderzoek vergt meer tijd, en is noodzakelijk voor het vaststellen van een nieuw veiligheidsniveau.

	- Wolfsbarge	0,16 miljoen m ³	2011
	- Tusschenwater, fase 2	1,3 miljoen m ³	Na 2015 ²
	Zuiderwuppen:	0,6 miljoen m ³	2015
	Meerstad:	ca. 3 miljoen m ³	2010 - 2030

Wat doen we in 2011?

De waterbergingsgebieden Kuurbos, Hamdijk, Bovenlanden en de eerste fase van de Benedenloop Westerwoldse Aa worden ingericht. Grondverwerving voor de tweede fase van de Benedenloop Westerwoldse Aa wordt opgepakt.

Meerstad-deelplan 1 vind fasegewijze inrichting van waterberging plaats.

Tusschenwater. Zuidoevers is al gerealiseerd, Wolfsbarge is in 2010 in uitvoering genomen en wordt in 2011 afgerond. Voor Tusschenwater fase 1 en fase 2 wordt een m.e.r., inrichtingsplan en ruimtelijke plan opgesteld. Voor Tusschenwater fase1 wordt het inrichtingsplan besteksgereed gemaakt. Voor Noordma is in 2010 een inrichtingsplan opgesteld en vind in 2011 voorbereiding van de uitvoering plaats.

2.3 Kleinschalige waterberging bovenstrooms van de boezem (beheerplan 7.2.3)

Beleidsdoel

Realiseren van kleinschalige waterberging bovenstrooms van de boezem.

Acties		gereed
7.5.c	1. Strategie opstellen voor bergen en vasthouden van water in Westerwolde (waaronder onderzoek naar mogelijkheden om water vast te houden in het Pagediep en Mussel Aa in combinatie met KRW)	2011
7.5.a	2. Zodanige inrichting en beheer van een deel van de beekdalen van Hunze (0,55 miljoen m ³), Drentsche Aa (0,6 miljoen m ³) en in Westerwolde (2 miljoen m ³), dat kleinschalige waterberging plaatsvindt	2015
7.5.b	3. Vasthouden van 1 miljoen m ³ in de kanalen en wijken van de Veenkoloniën door aangepast peilbeheer	2015

Wat doen we in 2011?

1. In 2011 is het onderzoek afgerond naar mogelijk beekherstel van Pagediep en Mussel Aa. In verschillende scenario's is uitgewerkt hoeveel water er in de toekomst in de beekdalen van Pagediep en Mussel Aa zouden kunnen worden vastgehouden.

2. De aanpak van de kleinschalige waterberging is opgenomen in verschillende integrale projecten, dus in combinatie met de verdrogingsaanpak en/of de realisatie van de EHS en beekherstelopgaven voor de KRW. In 2011 zullen het Halkenbroek, Eexterveld Scheebroekerloopje en Geelbroek uitgevoerd worden. Voor andere gebieden in het Deurzerdiep, Anreperdiep, Eischenbroekse loopje/Zeegserloopje en Westerlanden/ Besloten Venen vindt de voorbereiding plaats middels grondaankoop en inrichtingsplannen.

3. De reeds gerealiseerde m³ in projecten van onder andere de vaarverbinding Erica – Ter Apel en de Runde zijn in 2011 geïnventariseerd. Daarnaast vind automatisering plaats van minimaal drie stuwen binnen De Monden.

² Datum gereed is aangepast in na 2015 (was 2015).

Subprogramma 3: Overige secundaire keringen (beheerplan 7.3)

Beleidsdoel

We zorgen ervoor dat de overige secundaire keringen voldoen aan de nog vast te stellen regionale norm.

Acties		gereed
7.6.a	1. Samen met provincie voorstel maken voor overschrijdingskans (norm) voor overige regionale waterkeringen	2011 ³
7.6.b	2. Samen met provincie een technische leidraad opstellen voor het ontwerp van deze keringen	2013

Wat doen we in 2011?

1. Een voorstel is in het algemeen bestuur behandeld.
2. Dit actiepoint hangt samen met de veiligheidsclassificatiemethode van de Provincie Groningen (opgave 7.1.a). Wij zijn samen met de provincie onderzoek gestart naar nut en noodzaak van een technische leidraad voor de overige secundaire kaden.

Subprogramma 4: Calamiteitenzorg (beheerplan 7.4)

Beleidsdoel

We beperken de gevolgen van een eventuele calamiteit.

Acties

Alle acties in het beheerplan 2010 – 2015 voor dit subprogramma zijn in 2010 gerealiseerd. Onze calamiteitenzorg is nu op orde. Jaarlijks wordt het calamiteitenplan gecontroleerd. Regelmatig worden oefeningen gehouden.

³ Actie gereed is verschoven van 2010 naar 2011.

PROGRAMMA WATERSYSTEMEN

Visie op watersystemen

Ons watersysteem is een zoveel mogelijk natuurlijk functionerend watersysteem dat klimaatbestendig, veerkrachtig en gezond is, en ook in staat is om de belangen en functies die afhankelijk zijn van voldoende, ecologisch gezond en schoon water zo goed mogelijk van dienst te zijn. We streven naar een grotere maatschappelijke bewustwording ten aanzien van het belang en de potenties van water. Wij vinden het essentieel dat onze samenleving zich bewust is van de risico's, maar tevens van de kansen die de aanwezigheid van water met zich meebrengt en de rol die het waterschap daarbij speelt.

Het programma watersystemen is opgesplitst in vier subprogramma's: "voldoende water", "ecologisch gezond en schoon water", "zuiveringsbeheer" en "water en ruimtelijke ordening". De eerste twee subprogramma's zijn nader onderverdeeld.

Subprogramma 1: Voldoende Water (beheerplan 8.1)

Beleidsdoel

Wij zorgen voor voldoende water, nu en in de toekomst, zowel in droge als in natte perioden.

1.1: Inundatie vanuit de watergangen (beheerplan 8.1.1)

Beleidsdoel

Watergangen voldoen aan de vastgestelde inundatienorm.

Acties		gereed
8.1.b	1. Strategie opstellen voor oplossen grootschalige knelpunten Hunzegebied	2011
8.1.a	2. Oplossen van kleine inundatieknelpunten	2012
8.1.c	3. Oplossen grootschalige knelpunten in Hunzegebied	2015

Wat doen we in 2011?

1. Een groot deel van de grootschalige knelpunten ligt in het gebied waar ook maaivelddaling door veenoxidatie een knelpunt vormt. In 2011 is samen met de provincie Drenthe en collega waterschappen een strategie Veenoxidatie uitgewerkt.
2. De analyse van de inundatieknelpunten gebeurt op basis van de peilbesluiten. Als nog geen peilbesluit is vastgesteld, wordt de werkwijze van peilbesluiten gevolgd om een goede toekomstgerichte analyse te kunnen maken. Er zijn geen overhaaste of spijtmaatregelen genomen.
3. Bij de uitvoering van plan Torenveen wordt voor ca. 110 ha de landbouwwaterbeheersing verbeterd. In de omgeving van het gebied Tussenwater wordt een GGOR-onderzoek opgestart. Uit de analyse moet blijken welke knelpunten aanpak behoeven.

1.2: Wateroverlast door bodemdaling (beheerplan 8.1.2)

Beleidsdoel

Voorkomen van wateroverlast door bodemdaling.

Acties		gereed
	1. De keuze om al dan niet over te gaan tot afkopen van de financiële verplichtingen van de NAM ten aanzien van gerealiseerde werken als gevolg van bodemdaling door aardgaswinning is gemaakt. Ook is een regeling getroffen voor toekomstige werken.	2011
8.2.a	2. Uitvoeren locatie-onderzoek voor pandscheiding (stuw/sluis) in Drentsche Diep / Zuidlaardermeer	2011 ⁴
8.2.c	3. Opstellen van een strategie om toename van knelpunten door bodemdaling door veenoxidatie te voorkomen	2014

Wat doen we in 2011?

1. De keuze is voorgelegd aan uw algemeen bestuur. De jaarlijkse onderhoudskosten zijn geclaimd.
2. Het locatieonderzoek is afgerond.
3. In 2011 is een voorstel aan het algemeen bestuur voorgelegd over de strategie veenoxidatie waarna een pilot voor de Hunze wordt uitgewerkt. (zie ook opgave 8.1.b)

1.3: Wateroverlast in stedelijk gebied (beheerplan 8.1.3)

Beleidsdoel

Verminderen van kans op wateroverlast in stedelijk gebied.

Acties		gereed
8.3.a	1. Samen met gemeenten realiseren van waterberging in bestaand stedelijk gebied	2015
8.3.c	2. Samen met gemeenten onderzoek uitvoeren naar oorzaken van grondwateroverlast en opstellen maatregelprogramma	2015

Wat doen we in 2011?

1. Bij herstructureringen of andere ruimtelijke ontwikkelingen zal in samenwerking met de gemeenten invulling gegeven worden aan de stedelijke wateropgave. In 2011 is uitvoering gegeven aan de werkzaamheden in het kader van het waterbeheerplan Nieuweschans.
2. Wordt per gemeente opgepakt. In Winschoten is het grondwateroverlast probleem gezamenlijk met de stedelijke wateropgave opgepakt.

1.4: Verdroogde natuurgebieden (beheerplan 8.1.4)

Beleidsdoel

Herstel van verdroogd natuurgebied.

Acties		gereed
8.4.c	1. Afspraken met de provincie maken over de uitvoering van de vergunningsplicht	2011

⁴ Actie gereed verschoven van 2010 naar 2011.

	voor drainages in bufferzones rondom EHS gebieden	
8.4.a	2. Uitvoering van de herstelprojecten volgens de TOP-lijst (4.728 ha): 2.280 ha TOP Groningen en 2.448 ha TOP Drenthe Uitvoering herstel project Oosterbos (buiten TOP): 200 ha	2015

Wat doen we in 2011?

1. Voor bufferzones rondom Natura 2000-gebied Drentse A is een vergunningsplicht ingesteld voor drainage en grondwateronttrekkingen.
2. De aanpak van de verdroging is opgenomen in verschillende integrale projecten, dus in combinatie met de realisatie van kleinschalige waterberging en/of de realisatie van de EHS en beekherstelopgaven voor de KRW. In 2011 zullen het Halkenbroek, Eexterveld Scheebroekerloopje en Geelbroek uitgevoerd worden. Voor andere gebieden in het Deurzerdiep, Anreperdiep, Eischenbroekse loopje/Zegserloopje en Westerlanden/ Besloten Venen vindt de voorbereiding plaats middels grondaankoop en inrichtingsplannen. In de Onner- en Oostpolder en polder Wolfsbarge (Hunze) worden de benodigde werkzaamheden uitgevoerd.

1.5: Droogte in de zomer (beheerplan 8.1.5)

Beleidsdoel

De wateraanvoer in droge perioden blijft gegarandeerd.

Acties		gereed
8.5.a	1. Samen met de provincies en andere waterschappen uitvoeren van een regionale droogtestudie, waarbij ook het verminderen van de watervraag in ons waterschapsgebied wordt onderzocht	2012
8.5.b	2. Onderzoek naar mogelijkheden voor beregening uit grondwater	2012 ⁵

Wat doen we in 2011?

1. Het onderzoek is afgerond in 2011, formuleren van beleid en bestuurlijk besluitvorming vinden plaats in 2012.
2. Het onderzoek is afgerond in 2011 formuleren van beleid en bestuurlijk besluitvorming vinden plaats in 2012.

1.6: Kaders en uitvoering peilbeheer (beheerplan 8.1.6)

Beleidsdoel

Waterbeheer is optimaal afgestemd op diverse functies in het hele beheersgebied.
Grond- en oppervlaktewaterstanden zijn optimaal afgestemd op streefpeilen.

Acties		gereed
8.6.b	1. Vaststellen GGOR/peilbesluiten in Natura 2000 gebieden	2013 ⁶
8.6.d	2. Verdere implementatie grondwatergestuurd peilbeheer	2012
8.6.c	3. Opstellen van GGOR/Peilbesluiten in de rest van het beheersgebied	2013

⁵ Datum gereed is vervroegd. Was oorspronkelijk 2015.

⁶ Datum gereed verschoven. Was oorspronkelijk 2011.

8.6.a	4. Vaststellen van GGOR/Peilbesluiten in de nu bekende knelpuntgebieden	2015
8.6.e	5. Uitwerking peilbeheer in stedelijk gebied in relatie tot de overdracht van stedelijk waterbeheer en de gevolgen van de stedelijke wateropgave	2015

Wat doen we in 2011?

1. De besluiten worden meegenomen in de planprocedures. Alle besluiten zijn eind 2011 afgerond. Doordat planprocedures rondom Natura 2000 gebieden niet voor 2011 zijn afgerond kan het voorkomen dat GGOR/peilbesluiten ná 2011 van kracht worden.
2. Het ontwerp-meetnet is gereed. Hiermee wordt het meetnet en uiteindelijk het grondwatergestuurde peilbeheer geoptimaliseerd.
3. Elk jaar worden een aantal peilbesluiten in de Awb-procedure gebracht. Dit jaar zijn 7 besluiten afgerond, waarmee de werkzaamheden volgens planning verlopen.
4. De projecten zitten in diverse fasen en worden uitgevoerd in de komende jaren. Dit jaar zijn de projecten Tussenwater en Achterste Diep opgestart.
5. Deze uitwerking is volgend aan de overdracht van het stedelijk water. Dit jaar is een uitwerking gemaakt van de gemeenten Emmen en Hoogezand.

1.7: Grond- en oppervlaktewateronttrekkingen (beheerplan 8.1.7)

Beleidsdoel

Grondwater- en oppervlaktewateronttrekkingen zijn optimaal afgestemd op de functies in het beheergebied, zowel qua hoeveelheid als qua kwaliteit.

Acties

gereed

8.7.a	1. Vaststellen van een notitie met visie op en beleidsuitgangspunten voor grond- en oppervlaktewateronttrekkingen	2011 ⁷
-------	---	-------------------

Wat doen we in 2011?

1. In onze keur is opgenomen dat we berekening vanuit grondwater willen toestaan. De visie en beleidsuitgangspunten zijn eind 2011 in een voorstel voorgelegd aan uw bestuur.

1.8: Onderhoud en schouw van watergangen (beheerplan 8.1.8)

Beleidsdoel

Garanderen van een ongestoorde aan- en afvoer van water.

Acties

gereed

8.8.c	1. Aanpassen van het schouwbeleid aan ons eigen onderhoudbeheerplan en aan de Flora- en faunawet	2011 ⁸
8.8.a	2. Onderhoudbeheerplan in stedelijk gebied opstellen en aanpassen aan OBP	2012
8.8.b	3. Onderhoudbeheerovereenkomsten voor gebouwd gebied opstellen met gemeenten	2015

Wat doen we in 2011?

⁷ Datum gereed verschoven. Was oorspronkelijk 2010.

⁸ Datum gereed verschoven. Was oorspronkelijk 2010.

1. Ons eigen onderhoudsbeheerplan is geëvalueerd en het schouwbeleid is aansluitend aangepast aan de Flora- en faunawet. De notitie hiervoor is afgerond en voorgelegd aan uw algemeen bestuur.
2. Met enkele gemeenten is het gewenste onderhoud besproken en vastgelegd (zie actie 8.8.b). Wij nemen daarbij het OBP als ons uitgangspunt. Deze ervaringen gebruiken wij om het plan op te stellen en voor te leggen en uw algemeen bestuur.
3. Met een aantal gemeenten (zie actie 8.6.e) hebben we een onderhoudsbeheerovereenkomst opgesteld.

1.9: Vaarwegenbeheer (beheerplan 8.1.9)

Beleidsdoel

Voorkomen van diepgangsbependingen voor de scheepvaart.

Acties		gereed
8.9.a	1. Knelpunten door huidige of in planperiode verwachte vaardieptebeperkingen verhelpen/voorkomen	2015
8.9.b	2. Opstellen overeenkomst met provincie Drenthe over beheer en onderhoud van vaarwegen en kaden	2015

Wat doen we in 2011?

1. Baggerplan is inclusief een uitvoeringsplan vastgesteld door uw algemeen bestuur. Hierin zijn ook de vaarwegen opgenomen. Wij monitoren de slibaanwas in de kanalen om tijdig baggerwerken in gang te zetten.
2. Op basis van eenzelfde beleidsplan van de provincie Groningen starten wij binnenkort met de provincie Drenthe het overleg.

Subprogramma 2: Ecologisch gezond en schoon water

Beleidsdoel

We zorgen voor ecologisch gezonde en schone watersystemen, waarin systeemspecifieke dieren en planten voorkomen.

2.1: Kaderrichtlijn water (beheerplan 8.2.1)

Beleidsdoel

Verbeteren ecologische toestand in zestien waterlichamen conform de KRW-doelstelling.

Acties		gereed
8.10.a	1. Uitvoering van afgesproken KRW-maatregelen (zie bijlage 1 en 9 beheerplan 2010-2015)	2015

Wat doen we in 2011?

1. Een totaaloverzicht van de uitgevoerde maatregelen wordt jaarlijks in de jaarrekening gegeven.

2.2: Inrichting van de oevers (beheerplan 8.2.2)

Beleidsdoel

Verbeteren hydromorfologie kanalen en meren conform de KRW-doelstelling.

Acties		gereed
8.11.a	1. Aanleg van 17,3 km natuurvriendelijke oevers langs de kanalen	2015
8.11.b	2. Verbetering oeverzone in Schildmeer (2 km) en Hondshalstermeer (1,2 km)	2015

Wat doen we in 2011?

1. Voorbereiding 6 km. natuurvriendelijke oever langs het Nieuwe Kanaal (tussen Oldambtmeer en Hondshalstermeer) in combinatie met de Robuuste verbindingzone en 1 km natuurvriendelijke oever langs het Termunterzijldiep.

Gestart is met de uitvoering van 1 km. bij het Kuurbos, 1,6 km. bij de benedenloop van de Westerwoldse Aa en 0,6 km. bij het Dannermeer.

In 2011 loopt de planvoorbereiding van de volledige KRW-opgave (2,4 km. natuurvriendelijke oever en 35 ha. luwe zone) in combinatie met plannen van Provincie Groningen voor de RVZ tussen Hondshalstermeer en Oldambtmeer.

2. In 2010 is de eerste fase (ca 5 ha) van inrichting natuurvriendelijke oeverzone Schilmeer uitgevoerd. In 2011 zullen de effecten worden gemonitord en zal planvoorbereiding voor de tweede fase (ca 5 ha) plaatsvinden.

2.3: Vispassages (beheerplan 8.2.3)

Beleidsdoel

Verbeteren gezonde en gebiedsspecifieke visstand conform KRW-doelstelling.

Acties		gereed
8.12.a	1. Oplossen van 52 vismigratie knelpunten (waarvan 41 in KRW lichamen)	2015
8.12.b	2. Opstellen van visstandbeheerplannen voor alle grote waterlichamen	2015

Wat doen we in 2011?

1. De aanleg van diverse vispassages in de Hunze (hermeandering, 2 locaties), Zuidlaardermeer (1 vispassage richting de zomerpolders), Ruiten Aa (3 passages bij Wedde), Noord-Oost-Groningen (Waddenfonds-subsidie, 8 locaties), Midden-Groningen natuurherstel (1 locatie) en Drentsche Aa (2 vispassages in herinrichting Geelbroek) zijn in voorbereiding en worden gedeeltelijk ook gerealiseerd in 2011.

2. Er is een visstandbeheerplan opgesteld voor alle grote waterlichamen aan aan het Algemeen bestuur voorgelegd.

2.4: Herstel van de beek (beheerplan 8.2.4)

Beleidsdoel

Verbeteren hydromorfologie beken conform KRW-doelstelling.

Acties		gereed
8.13.a	1. Herstel natuurlijke inrichting van beken:	2015

Westerwoldse Aa zuid/Ruiten Aa (27 km), Runde (7 km)	34 km	
Westerwoldse Aa noord	8,5 km	
Hunze	15 km	
Drentsche Aa	6 km	

Wat doen we in 2011?

In de Westerwoldse Aa Zuid is de planvoorbereiding voor 3 km natuurvriendelijke oever gestart. In Torenveen wordt 4.5 km beekherstel gerealiseerd. Voor de projecten Oude Weer en Mandelanden, Tussenwater fase 1 is het inrichtingsplan gereed. Voor het project Bonenklap wordt het inrichtingsplan uitgewerkt.

Runde is in uitvoering in de omgeving Emmer-compascuum (cluster 7 en 8 gedeeltelijk) en de Runde ter hoogte van Ter Apel (cluster 15) is in voorbereiding.

In de Ruiten Aa is gestart met de voorbereiding van de trajcten (wagons) Wessinghuizen/ Ter Wupping. Het traject (wagon) De Gaast/ Weddermeeden wordt afgerond in 2011.

2.5: Exoten (beheerplan 8.2.5)

Beleidsdoel

Negatieve effecten van exoten op de waterhuishouding voorkomen.

Acties

		gereed
8.14.a	1. Uitvoeren onderzoek naar de effecten van exoten op het behalen van KRW-doelen 2012 in de oppervlaktewaterlichamen. Indien noodzakelijk gevolgd door het opstellen van specifiek exotenbeleid	2012

Wat doen we in 2011?

1. In 2011 wordt gestart met de uitvoering van een exotonderzoek. Afronding hiervan is voorzien in 2012.

2.6: Nutriënten: stikstof en fosfaat (beheerplan 8.2.6)

Beleidsdoel

Voldoen aan de gebiedsgerichte normen voor stikstof en fosfaat.

Acties

		gereed
8.15.a	1. Verdergaande fosfaatverwijdering op de zuivering in Gieten	2013
8.15.b	2. Onderzoek naar bronnen van belasting van nutriënten in Hondshalstermeer en de kanalen Fiemel, eventueel opstellen van een maatregelprogramma	2013
8.15.c	3. Onderzoek naar mogelijkheid om nutriëntengehalten verder te verlagen (aanvullend op KRW-maatregelen) in het Zuidlaardermeer	2013

Wat doen we in 2011?

1. Na aanbesteding via een innovatief contract is er een nabehandelinginstallatie voor het effluent van rwzi Gieten gerealiseerd.

2. Watersysteemanalyse Hondshalstermeer wordt uitgevoerd in KRW-Innovatieproject Landbouw Centraal. Dit project is in 2011 afgerond.

Onderzoek kanalen Fiemel is opgestart. Het onderzoek is in 2012 uitgevoerd.

3. Nutrientenvraagstuk bodems en watersysteemanalyse Zuidlaardermeer is in KRW-Innovatieproject BaggerNut ondergebracht: onderzoeken in 2011 en uitwerking in 2011/2012 in samenwerking met aquatisch ecooloog, hydroloog en waterkwaliteitadviseur.

2.7: Prioritaire en overige stoffen (beheerplan 8.2.7)

Beleidsdoel

Voorkomen en terugdringen van verontreinigingen met prioritaire en overige stoffen.

Acties		gereed
8.16.b	1. Koppelen kwaliteitsgegevens en kwantiteitsgegevens op lozingspunten	2011
8.16.a	2. Kennis opdoen over het effect van prioritaire en overige stoffen en over de diverse bronnen waar deze stoffen vandaan komen	2015
8.16.c	3. Vergunningen aanpassen op prioritaire stoffen	2015

Wat doen we in 2011?

1. Is uitgevoerd als integraal onderdeel van project meetnetoptimalisatie.
2. Literatuuronderzoek naar de herkomst van de prioritaire en overige stoffen in het beheergebied is uitgevoerd. Naar aanleiding van de resultaten wordt er een meetplan opgesteld.
3. Wordt meegenomen bij 8.16.a

2.7: Verontreinigde waterbodem (beheerplan 8.2.8)

Beleidsdoel

Voorkomen dat waterkwaliteit negatief wordt beïnvloed door baggerspecie; voldoen aan de KRW-doelstelling.

Acties		gereed
8.17.c	1. Onderzoek naar noodzaak verwijdering nutriëntenrijk slib in KRW-waterlichamen, kanalen Westerwolde en Veenkoloniën	2011 ⁹
8.17.a	2. Spoedeisende waterbodemsaneringen voor de KRW zijn uitgevoerd	2015

Wat doen we in 2011?

1. Onderzoeksvragen voor kanalen Westerwolde en Hunze-Veenkoloniën in KRW Innovatieproject BaggerNut ondergebracht. De uitwerking is begin 2012 afgerond. De uitwerking vindt in samenwerking tussen aquatisch ecooloog, hydroloog en waterkwaliteitadviseur plaats.
2. Waterbodemsaneringen worden meegenomen met de watersysteemplannen (planning: gereed voor 2015).
Vorbereiding voor baggerwerkzaamheden Ruiten A- kanaal is afgerond.

2.8: Verzilting (beheerplan 8.2.9)

Beleidsdoel

Voorkomen van schadelijke effecten van te hoge zoutgehalten voor plant en dier.

⁹ Datum gereed vervroegd van 2012 naar 2011.

Acties		gereed
8.18.b	1. Onderzoek naar optimalisatie van het doorspoelen van het Eemskanaal	2012 ¹⁰
8.18.a	2. Onderzoek naar rek in toelaatbare zoutgehalten voor ecologie en landbouw	2012

Wat doen we in 2011?

1. Onderzoek is in 2010 afgerond; het eindresultaat wordt meegenomen bij 8.18.a.
2. Twee deelprojecten (hydrologische studie en effecten ecologie en landbouw, montage van eerdere uitkomsten) worden in 2011 en 2012 uitgevoerd.

2.9: Monitoring (beheerplan 8.2.11)

Beleidsdoel

Inzicht krijgen in de algemene toestand van onze watersystemen en de effecten van genomen maatregelen.

Acties		gereed
8.20.a	1. Effectmeting KRW-maatregelen (tussenrapportage)	2012

Wat doen we in 2011?

1. Het meetprogramma KRW wordt gecontinueerd. De rapportage hiervan is opgenomen in het jaarverslag over 2011.

2.10: Zwemwater (beheerplan 8.2.12)

Beleidsdoel

Veilig zwemwater.

Acties		gereed
8.21.a	1. Onderzoek naar maatregelen tegen overlast door blauwalgen	2011
8.21.b	2. Samen met provincie zwemwaterprofielen en strategie van maatregelen opstellen	2012
8.21.c	3. Een meer pro-actieve en oplossingsgerichte adviesrol naar provincie	2012

Wat doen we in 2011?

1. Voortzetting onderzoek toepassing waterstofperoxide in Borgerswold, gemeente Veendam.
2. De zwemwater profielen zijn opgeleverd.
3. Deelname aan Noordelijk zwemwater overleg om onze rol naar de provincie actiever te spelen.

2.11: Stedelijk water (beheerplan 8.2.13)

Beleidsdoel

Kwaliteit stedelijke wateren in overeenstemming met de functie van het water.

¹⁰ Datum gereed verschoven van 2010 naar 2012.

**Acties
gereed¹¹**

8.22.a	1. Samen met gemeenten functies uitwerken voor kleine wateren in de stedelijke kernen	2015
--------	---	------

Wat doen we in 2011?

1. Hiervoor wordt geen initiatief vanuit het waterschap ondernomen, als gemeenten initiatief nemen wordt hieraan meegewerkt.

2.12: Diepe plassen (beheerplan 8.2.14)

Beleidsdoel

Bescherming van de ecologische kwaliteit van diepe plassen.

Acties

Vanuit het beheerplan 2010 – 2015 zijn geen verdere acties voorzien. Na het vaststellen van de beleids- en beheernotitie diepe plassen zal in overeenstemming met die notitie worden gehandeld.

2.13: Waterketen (beheerplan 8.2.15)

Beleidsdoel

Winst in de waterketen zoeken.

Acties		gereed
8.24.a	1. Opbouwen gezamenlijk rioleringsbedrijf	2012
8.24.b	2. Onderzoek naar hergebruikmogelijkheden voor effluent	2012

Wat doen we in 2011?

1. In 2011 zijn de afspraken die gemaakt zijn tussen de Unie en de VNG nader uitgewerkt voor de verschillende zuiveringskringen in ons gebied.

2. De inventarisatie van afzetgebieden voor effluent in Delfzijl is afgerond.

Subprogramma 3: Zuiveringsbeheer (beheerplan 8.2.10)

Beleidsdoel

Optimale zuivering van afvalwater, zodat de lozing van effluent geen belemmering vormt voor het behalen van gebiedsspecifieke kwaliteitsdoelstellingen.

Waarborgen van de overeengekomen afnameverplichting van rioolwater uit de riolering.

Indirecte lozingen hebben geen invloed op het behalen van de kwaliteitsdoelstellingen.

¹¹ Het actiepunt 8.22.c "Actief bevorderen en stimuleren van afkoppelplannen voor hemelwater en riolering van gemeenten" is uit het jaarplan verwijderd met ingang van 2011. Bij de evaluatie van de huidige stimuleringsregeling (zie AB voorstel 24 maart 2010) is besloten geen nieuwe regeling op te stellen.

Acties		gereed
8.19.a	1. Onderzoek en uitvoering pilots sanitatie	2012
8.19.c	2. Evaluatie adviserende rol naar provincies en gemeenten	2013

Wat doen we in 2011?

1. De pilot afkoppelen urine van een IBA is in uitvoering. De urine, die apart wordt ingezameld in het provinciehuis Drenthe, behandelen wij.

Subprogramma 4: Water en ruimtelijke ordening

Beleidsdoel

We zorgen voor een optimale afstemming tussen water en ruimtelijke functies.

We scheppen tijdig voldoende ruimtelijke condities bij provincies en gemeenten voor realisatie van onze wateropgaven.

We zijn bij alle ruimtelijke locatie- en inrichtingskeuzen in ons beheergebied betrokken en willen dat onze adviezen worden opgevolgd.

We voorkomen ruimtelijke keuzen met onevenredige gevolgen voor de waterhuishouding.

We stemmen het beheer van onze waterinfrastructuur af op de landschappelijke en ruimtelijke kwaliteiten van de omgeving.

Acties		gereed
6.1.a	1. Vaststellen beleidsnotitie met als doel het watersysteem mede sturend te laten zijn bij ruimtelijke ordening (ook in relatie tot de gevolgen van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening)	2011 ¹²

Wat doen we in 2011?

1. Een beleidsnotitie is opgesteld en aan het Algemeen bestuur aangeboden.

¹² Datum gereed is aangepast, was 2010.

PROGRAMMA ORGANISATIE

Visie op de organisatie

Wij streven naar een slagvaardige, flexibele en kennisgerichte organisatie die niet alleen innovatief en kostengedreven is, maar ook vanuit een pro-actieve houding te werk gaat en snel op ontwikkelingen weet in te spelen. Een organisatie die als regionale waterautoriteit wordt erkend en gewaardeerd, die maatschappelijk zichtbaar is, midden in de samenleving staat en ook in staat is om de waterbelangen te verbinden met het werk van andere maatschappelijke organisaties en daarbij de rol van initiërende co-maker niet schuwt. Ons relatiebeheer is daar dan ook op afgestemd.

Het programma organisatie is onderverdeeld in 3 subprogramma's: maatschappelijke oriëntatie, de klant en de bedrijfsvoering.

Subprogramma 1: Maatschappelijke oriëntatie (beheerplan 9.1)

Beleidsdoel

Wij worden door onze omgeving gezien en gewaardeerd als de regionale waterautoriteit. Ons handelen is gebaseerd op maatschappelijk verantwoord en betrokken ondernemen.

Acties

Alle acties van het beheerplan 2010 – 2015 zijn voor dit subprogramma afgerond.

Subprogramma 2: Klant (beheerplan 9.2)

Beleidsdoel

Onze dienstverlening voldoet op transparante wijze aan de eisen en wensen van de klant, en is gericht op het bereiken van klanttevredenheid tegen lage - en voor de klant acceptabele - kosten.

Acties

		gereed
9.2.b	1. We zorgen ervoor dat onze dienstverlening wordt afgestemd op de wensen van de klant, met gebruikmaking van de mogelijkheden van moderne ICT-ontwikkelingen en het digitale overheidsloket (gemeenschappelijk e-loket)	2012 ¹³
9.2.c	2. We maken afspraken met gemeenten om een goede en snelle afhandeling van watergerelateerde klachten etc. van burgers en bedrijven te realiseren	2015 ¹⁴

Wat doen we in 2011?

1. De technische mogelijkheden zijn verder geïntegreerd in de bedrijfsvoering tot efficiënte werkprocessen.
2. In 2011 wordt in overleg met verschillende gemeenten verder gewerkt aan de uitbreiding van het waterloket.

¹³ Datum gereed is aangepast. Was oorspronkelijk 2010.

¹⁴ Datum gereed is aangepast. Was oorspronkelijk 2012.

Subprogramma 3: Bedrijfsvoering (beheerplan 9.3)

Beleidsdoel

We voeren onze taken uit op basis van een optimale kwaliteit/prijsverhouding. De competenties van onze medewerkers zijn in lijn met de kerncompetenties van de organisatie.

Acties

gereed

9.3.c	1. We meten via objectief onderzoek de betrokkenheid / binding bij de organisatie en voeren eventueel benodigde maatregelen uit	2012
-------	---	------

Wat doen we in 2011?

1. De vierjaarlijkse risicoinventarisatie en evaluatie (RI&E) zal in dit jaar worden voorbereid. Belangrijke thema's als betrokkenheid, werkdruk, zelfsturing, samenwerking en aansturing zullen worden meegenomen in het te houden onderzoek.

Kosten per programma op kostensoort
(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2011	Begroting 2010
Veiligheid		
Kapitaallasten	2.532.000	2.480.000
Personeelslasten	735.000	650.000
Overige lasten/baten	860.000	785.000
Totaal	4.127.000	3.915.000
Watersystemen		
Kapitaallasten	20.003.000	20.999.000
Personeelslasten	10.033.000	10.081.000
Overige lasten/baten	26.528.000	25.554.000
Totaal	56.564.000	56.634.000
Organisatie		
Kapitaallasten	1.492.000	1.775.000
Personeelslasten	10.013.000	9.772.000
Overige lasten/baten	8.514.000	7.909.000
	20.019.000	19.456.000
waarvan doorberekend	4.803.000	4.725.000
Totaal	15.216.000	14.731.000
	75.907.000	75.280.000

Investeringsuitgaven per programma
(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2011	Begroting 2010
Veiligheid	5.705.000	8.313.000
Watersystemen	14.696.000	17.455.000
<i>Waarvan voor zuiveringsbeheer:</i>	1.285.000	4.126.000
Organisatie	1.210.000	720.000
Totaal	21.611.000	26.488.000

HOOFDSTUK 2, Beschouwingen bij de begroting 2011

Hoofdstuk 2 van de begroting is onderverdeeld in een aantal paragrafen. Een aantal hiervan is voorgeschreven in het Waterschapsbesluit. De volgende onderwerpen worden behandeld.

- a. Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar
- b. Uitgangspunten en normen
- c. Uitkomst van de begroting 2011
- d. Waterschapsbelastingen
- e. Kostentoe rekening
- f. Weerstandsvermogen
- g. Investeringsprogramma
- h. Financiering (treasuryparagraaf)
- i. Risicoparagraaf
- j. Verbonden partijen
- k. Bedrijfsvoering
- l. EMU-saldo

A. Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar

Het beleid van het waterschap wordt gevormd door externe en interne kaders. In hoofdstuk 1, het programmaplan, worden deze kaders benoemd en doorvertaald naar de beleidsdoelstellingen van het waterschap. Het programmaplan 2011 is gebaseerd op het beheerplan 2010-2015. De opbouw is hiervan afgeleid. Financieel vormt de meerjarenraming 2011 – 2014 (AB 23 juni 2010) een belangrijk kader.

De volgende ontwikkelingen kunnen hier genoemd worden.

De economie in Nederland

In Nederland is sprake van een voorzichtig economisch herstel. Het CPB verwacht voor 2010 een groei van 1,25%. Voor 2011 wordt een groei verwacht van 1,50%. In 2009 is door het kabinet bepaald dat bij een economische groei van minimaal 0,5% vanaf 2011 gewerkt gaat worden aan het terugdringen van het overheidstekort. Hiervan is nu dus sprake.

De in het voorjaar van 2010 uitgebrachte brede heroverwegingsrapporten en de val van het kabinet hebben de focus op het bezuinigen verstevigd. De aangekondigde bezuinigingstaakstelling van € 18 miljard in de komende kabinetsperiode zal ook aan de waterschappen niet voorbijgaan. Doordat de formatie langer duurt dan verwacht is nog niet bekend hoe de bezuinigingen bij de waterschappen zullen neerslaan. De door de waterschappen voorgestelde bezuiniging van € 100 miljoen (onderdeel van 'doelmatig waterbeheer') is door het demissionaire kabinet al ingeboekt.

Gevolgen voor de begroting 2011

In deze begroting is nauwelijks rekening gehouden met de gevolgen van extra bezuinigingen door het kabinet. Alleen door een iets hogere prijsindex toe te passen kunnen in de prijzen verrekende bezuinigingen mogelijk worden opgevangen.

Afgelopen voorjaar is door uw algemeen bestuur de meerjarenraming 2011 – 2014 vastgesteld.

Centraal uitgangspunt in deze meerjarenraming was het realiseren van een beperkte en stabiele lastenontwikkeling de komende jaren van gemiddeld iets meer dan 1%.

Voor het begrotingsjaar 2011 is dit uitgangspunt zeker gehaald. De lastenstijging ten opzichte van 2010 is beperkt gebleven tot 0,8%. Vooral een nadere berekening van de kapitaallasten,

doorgevoerde bezuinigingen en een verdere besparing bij het samenwerkingsverband Hefpunt hebben hiertoe bijgedragen.

Het inzetten van reserves is achterwegen gebleven. De lastenontwikkeling voor 2011 blijft zonder inzet van reserves al onder de in de meerjarenraming verwachte lastenontwikkeling. Hierdoor hebben we meer reserves dan strikt noodzakelijk is. Dit biedt de mogelijkheid in de volgende meerjarenraming een verdere verlaging van de lastenstijging af te spreken.

Het bestuursprogramma

In het bestuursprogramma zijn vier aandachtsgebieden benoemd: duurzaamheid, zuiveringsstrategie, efficiency/synergie en samenwerking en transparantie en communicatie. Sinds het uitbrengen van de begroting 2010 is over alle accenten met het algemeen bestuur van gedachten gewisseld. Waar mogelijk is een ambitieniveau vastgesteld en worden maatregelen in gang gezet.

Eind 2010 zullen de gevolgen van het nieuwe kabinet in volle omvang bekend zijn. De eerste maanden van het nieuwe jaar zal uit moeten wijzen in hoeverre de ramingen in deze begroting bijgesteld moeten worden. Over de structurele effecten zal in de meerjarenraming 2012 – 2015 gediscussieerd gaan worden.

B. Uitgangspunten en normen

De basis voor het opstellen van deze begroting is de op 23 juni 2010 door uw bestuur vastgestelde "meerjarenraming 2011 - 2014"

Ten opzichte van de MJR 2011 – 2014 zijn de verwachtingen ten aanzien van lonen en prijzen niet wezenlijk veranderd. Dit betekent dat deze uitgangspunten en normen van de meerjarenraming ongewijzigd zijn gebleven. Wel is de nieuwe CAO 2010 – 2012 voor de waterschappen verwerkt. Het effect van de per 1 januari 2011 in te voeren 36 urige werkweek is moeilijk in te schatten. Directe financiële consequenties ontstaan vooral als medewerkers besluiten het extra uur verlof niet op te nemen, maar uitgetaald willen krijgen. In de begroting houden we er rekening met een financieel effect van € 320.000.

Doordat in de begroting wordt gerekend met een lager investeringsvolume daalt ook onze "vraag" naar geldleningen. Hierdoor dalen onze rentekosten met uiteindelijk een lagere renteomslag tot gevolg.

De volgende algemene uitgangspunten zijn voor de begroting 2011 toegepast.

- een loonsomstijging (salaris) conform de nieuwste CAO, sociale lasten volgens informatie medio 2010, voor periodieken en uitloop regels wordt een gemiddelde van de afgelopen jaren toegepast;
- de door te berekenen prijsstijging (inflatie) bedraagt 2%;
- het renteomslagpercentage bedraagt 4,25%;
- een investeringsvolume van € 15 mln. met bijbehorende kapitaallast.

HEFpunt

Voor de raming van onze bijdrage in de gemeenschappelijke regeling HEFpunt dient de begroting 2011 van het HEFpunt als basis. HEFpunt levert daarnaast ook de basisgegevens voor het berekenen van de belastingopbrengsten en een raming van de kosten voor kwijtschelding en oninbaarheid van belastingvorderingen.

Ten opzichte van onze MJR 2011 – 2014 zijn de laatste inzichten verwerkt in de cijfers. Ondermeer door een positief effect van het beëindigen van het meeliften, kan onze bijdrage worden verlaagd met € 254.000. Doordat alle belastingaanslagen 2010 intussen zijn opgelegd ontstaat een nauwkeuriger

beeld van heffingseenheden, kwijtschelding etc. Deze gegevens zijn ook in de begroting 2011 verwerkt.

Onvoorzien

In ons financieel statuut is geregeld dat de hoogte van de stelpost onvoorzien per taak is gekoppeld aan de omzet van die taak. De raming voor onvoorzien per taak bedraagt thans 0,25% van de omzet. Voor de taak watersysteembeheer bedraagt de raming voor onvoorzien € 94.000 en voor de taak zuiveringsbeheer € 94.500.

Jaarrekening 2009, voorjaarsrapportage 2010 en najaarsrapportage 2010

De structurele effecten van deze rapportages zijn in deze begroting verwerkt.

C. Uitkomst van de begroting 2011

Deze begroting is gebaseerd op de op 23 juni 2010 vastgestelde MJR 2011 – 2014. De uitkomst wijkt af van de toen verwachte uitkomst voor 2011.

UITKOMST BEGROTING 2011

(bedragen x € 1 miljoen)

	Totalen begroting 2011
Jaarschijf 2011 volgens de MJR 2011 – 2014	76,2
BEGROTING 2011	75,9

De afwijking ten opzichte van de verwachting bij de MJR 2011 – 2014 is beperkt. In grote lijnen bepalen de volgende afwijkingen de verlaging van deze begrotingsuitkomst:

1. Kapitaallasten.

De kapitaallasten zijn gedaald met € 535.000. Op basis van de huidige inzichten kan het renteomslag percentage worden verlaagd tot 4,25%. Daarnaast heeft het opnieuw prioriteren van onze investeringsplanning geleid tot lagere kapitaallasten. € 15 miljoen investeren in 2011 is momenteel ons uitgangspunt. Het effect van het niet realiseren van het oorspronkelijk geplande investeringsvolumes de afgelopen jaren heeft hierbij een rol gespeeld.

2. Personeelslasten.

De personeelslasten zijn gestegen met € 170.000. Deze stijging is het resultaat van een aantal plussen en minnen. De formatie komt hoger uit dan bij de strategische personeelsplanning (SPP) werd verwacht. De reguliere formatie bedraagt in 2011 296,9 FTE, volgens de SPP was een prognose gemaakt van 294,5 FTE voor 2011. De hogere formatie is het gevolg van het langer blijven werken van medewerkers en de aanstelling van een aantal tijdelijke medewerkers. Het formatieve eindbeeld van 292 FTE in 2013 is nog steeds uitgangspunt.

Daarnaast is binnen de personeelsbegroting voor € 85.000 bespaard op personeelsbudgetten. Ook is door het tijdelijk aanstellen van een aantal medewerkers op het budget inhuur derden bespaard. De uitkomst van de nieuwe CAO voor waterschappen is in deze begroting verwerkt.

3. Goederen en diensten.

De aanschaf van goederen en inhuur van diensten is € 100.000 hoger uitgevallen dan bij de MJR nog werd verwacht. Automatiseringskosten zijn fors gestegen met € 180.000. Vooral onze bijdrage aan Het Waterschapshuis is verhoogd.

Daarnaast wordt in 2011 budget opgevoerd (€ 120.000) voor onderzoek aan onze zuiveringen om energiebesparende maatregelen te treffen.

Besparingen treden onder andere op bij onze bijdrage aan Hefpunt (€ 88.000) en door besparingen door te voeren (€ 175.000).

4. Hogere inkomsten.

Door een hogere reservepositie kan meer bespaarde rente worden ingeboekt. Daarnaast wordt een vergoeding voor aan derden geleverde diensten ontvangen (ZAWZI) en een bedrag aan subsidie ontvangen (buitenlandbeleid: project blue lakes). De inkomsten vallen hierdoor € 180.000 hoger uit. Door geen reserves in te zetten kan per saldo € 125.000 worden bespaard. Met een lastenstijging van 0,8% blijven we nog ruim onder de in de meerjarenraming 2011 – 2014 uitgesproken 1,3%. In onderdeel F komen we op de inzet van reserves terug.

Voor een gedetailleerdere toelichting op de verschillen met de begroting 2010 verwijzen wij u naar hoofdstuk 3.

D. Waterschapsbelastingen

Het belastingstelsel voor waterschappen bestaat uit drie heffingen: de watersysteemheffing, de zuiveringsheffing (heffing op indirecte lozingen) en de verontreinigingsheffing "nieuwe stijl" (heffing op directe lozingen). De watersysteemheffing heeft betrekking op de zorg voor de waterkering, de waterkwantiteit en de (passieve) waterkwaliteit waarbij de kosten worden toegedeeld op basis van waardeverhouding (methode Delfland).

Binnen de watersysteemheffing zijn vier belastingcategorieën: Ingezetenen, Gebouwd, Ongebouwd (niet zijnde natuur) en Natuur. Voor buitendijks gelegen gebouwde en ongebouwde objecten (niet zijnde natuur) wordt de maximale tariefdifferentiatie (tariefverlaging van 75%) toegepast.

Begroting 2011 per taak

WATERSYSTEEMHEFFING

Begroting 2011 watersysteemheffing (bedragen x € 1.000)

	begroting 2011	begroting 2010
Netto kosten	38.384	38.186
Bedrag voor onvoorzien	94	94
Kosten kwijtschelding	530	578
Algemene opbrengsten (dividend, rente)	-1.195	-1.057
Saldo: te ontvangen via belastingheffing	37.813	37.801
Onttrekking algemene reserve	0	348
Te ontvangen belastingopbrengst	37.813	37.453

Ten opzichte van 2010 stijgt de te ontvangen belastingopbrengst met ongeveer 1%. Met als basis de door Hefpunt beschikbaar gestelde gegevens voor de grondslagen van belastingheffing kunnen de volgende tarieven worden berekend.

Tarieven 2011	begroting 2011	begroting 2010
ingezetenen	55,80	53,96
gebouwd (basis)	0,04496%	0,04605%
gebouwd (buitendijks)	0,01302%	0,01351%
ongebouwd (basis)	48,95	48,76
ongebouwd (buitendijks)	12,85	12,86
natuur	3,24	2,92

Toelichting:

De invloed van de ontwikkeling van de eenheden zorgt voor een verschillend effect op de tarieven. Het tarief voor gebouwd daalt vooral door de toename van de WOZ-waarde. In 2010 bleek de werkelijke WOZ-waarde te laag geschat. Deze fout is in 2011 hersteld. Zie hiervoor ook de toelichting op bladzijde 33.

Het tarief voor natuur stijgt meer dan gemiddeld. Dit komt doordat het aantal hectares natuur is gedaald met 10%. Het aantal hectares is aangepast aan het werkelijk aantal hectares natuur waarvoor een belastingaanslag natuur is opgelegd.

Het aantal ingezetenen is naar beneden bijgesteld. Bij een bestandscontrole bleek een groot aantal 'dubbelingen' voor te komen. Door een lager aantal ingezetenen stijgt het tarief per ingezetene.

ZUIVERINGSHEFFING / VERONTREINIGINGSHEFFING

Begroting 2011 zuiveringsheffing (bedragen x € 1.000)

	begroting 2011	begroting 2010
Netto kosten	36.703	36.623
Bedrag voor onvoorzien	95	94
Kosten kwijtschelding	1.363	1.222
Algemene opbrengsten (dividend, rente)	-67	-112
Saldo: te ontvangen via belastingheffing	38.094	37.827
Onttrekking / toevoeging algemene reserve		
Te ontvangen belastingopbrengst	38.094	37.827

Ten opzichte van 2010 stijgt de belastingopbrengst met ongeveer 0,7%.

Tarieven 2011	begroting 2011	begroting 2010
Zuiveringsheffing	68,39	68,71
Verontreinigingsheffing	68,39	68,71

Het tarief per VE (vervuilingseenheid) is gedaald omdat het aantal VE's sterker is toegenomen dan de gestegen lasten. Hierdoor daalt het tarief per VE met 0,5%.

Samenvattend tarievenoverzicht 2011

Door middel van een afzonderlijk tarievenbesluit (aanpassing belastingverordeningen) zullen wij u voorstellen de tarieven voor 2011 vast te stellen.

Tarievenoverzicht

Categorie	Tarief 2011 (Begroting)	Belastingopbrengst 2011	Belastingopbrengst 2010
Ingezetenen	€ 55,80	€ 9.793.115	€ 9.633.398
Gebouwd (basis)	0,04496%	€ 20.262.931	€ 19.860.248
Gebouwd (buitendijks)	0,01302%	€ 3256	€ 3447
Ongebouwd (basis)	€ 48,95	€ 7.269.959	€ 7.100.178
Ongebouwd (buitendijks)	€ 12,85	€ 1929	€ 1287
Natuur	€ 3,24	€ 98.382	€ 98.684
Verontreinigingsheffing	€ 68,39	€ 382.990	€ 755.855
Zuiveringsheffing	€ 68,39	€ 38.093.816	€ 37.827.126
Totaal belastingopbrengst		€ 75.906.378	€ 75.280.223

Lastendruk

De belastingtarieven voor 2011 laten voor vier voorbeeldbelastingbetalers de volgende lastenontwikkeling zien.

	Begroting 2011	Begroting 2010	Vershil
Gezin met huurwoning	€ 260,97	€ 260,09	+ 0,4%
Gezin met een eigen huis van € 250.000	€ 373,37	€ 375,22	- 0,5%
Gezin met 80 hectare bouwland (waarde gebouwen € 400.000)	€ 4356,81	€ 4345,09	+ 0,3%
MKB bedrijf (waarde gebouwen € 2 miljoen, 10 VE's)	€ 1583,10	€ 1608,10	- 1,6%

De afwijking in de stijgingspercentages wordt vooral veroorzaakt door veranderingen in de noemer (WOZ-waarden, hectares ongebouwd, VE's etc.) en de daardoor optredende onderling verschuivende verhoudingen.

Het kwijtscheldingsbeleid

Op grond van de Invorderingswet kan aan belastingplichtigen die niet in staat zijn anders dan met buitengewoon bezwaar hun belastingaanslag geheel of gedeeltelijk te betalen, gehele of gedeeltelijke kwijtschelding worden verleend. Net als de meeste waterschappen heeft ook het algemeen bestuur van ons waterschap hiertoe besloten. Hierbij is de norm op 100% gesteld. Een norm van 100 procent houdt in dat in de regel kwijtschelding wordt verleend aan belastingplichtigen met een inkomen op of onder bijstandsniveau. Het aantal verzoeken ligt gemiddeld op ca. 10.500 stuks per jaar. Ongeveer 80% hiervan wordt gehonoreerd. In het Groninger gebied wordt bij het afhandelen van de kwijtscheldingsverzoeken in de meeste gevallen samengewerkt met de gemeenten.

Kwijtschelding beperkt zich tot de verontreinigingsheffing, de zuiveringsheffing en de watersysteemheffing ingezetenen. Voor de watersysteemheffing gebouwd, ongebouwd en natuurterreinen is in principe geen kwijtschelding mogelijk omdat het bezit van woningen, gebouwen, ongebouwd en natuurterreinen vermogen veronderstelt.

Momenteel is wetgeving in voorbereiding om de kwijtscheldingsmogelijkheden te verruimen. Voorgesteld gaat worden ondernemers die op bijstandsniveau leven ook voor kwijtschelding in aanmerking te laten komen (alleen voor privé-belastingen). Ook zal worden voorgesteld de vermogenstoets te verruimen, waardoor meer mensen voor kwijtschelding in aanmerking komen. Voor ons waterschap is bij volledig overnemen van de voorstellen naar verwachting een extra bedrag aan kwijtschelding gemoeid van tussen de € 350.000 en € 400.000. Zodra de wetgeving is gepubliceerd zullen wij u een voorstel aanbieden hoe hiermee om te gaan. Als waterschap hebben wij de volledige vrijheid hierin een keuze te maken. De door de gemeenten in ons beheergebied gemaakte keuze zal echter zeker hierop van invloed zijn.

Definitie natuur

Sinds 2009 bestaat verschil van mening over de uitleg van het begrip natuur in de Waterschapswet. Percelen natuur krijgen een afzonderlijk (lage) belasting opgelegd door het waterschap. Verschil van mening bestaat vooral bij graslanden en akkers waar koeien en ander vee als natuurbeheermaatregel worden ingezet. Vanuit de Unie is aangedrongen een bestuurlijke oplossing hiervoor te zoeken boven het voeren van (proef)procedures.

Een bestuurlijke oplossing was mogelijk beschikbaar door voor de definitie van het begrip natuur aansluiting te zoeken bij de Index natuur en landschap. Het subsidiestelsel natuur- en landschapsbeheer (SNL) en de provinciale natuurbeheerplankaarten maken hier gebruik van. Via de Index is eenvoudig te bepalen wanneer een subsidie natuurbeheer kan worden verstrekt, wanneer een subsidie agrarisch natuurbeheer en wanneer een subsidie landschapsbeheer. Bij agrarisch natuurbeheer is geen sprake van natuur volgens de Waterschapswet. Bij landschapsbeheer niet als het object niet in een natuurterrein ligt.

Uiteindelijk is niet gekozen voor de Index natuur en landschap. Deze index bleek te leiden tot ongewenste verschuivingen in de tarieven voor 'natuur' en 'overig ongebouwd'. Dit betekent dat onze uitleg van natuur gehandhaafd blijft. Dit betekent ook dat bezwaarschriften tegen opgelegde belastingaanslagen in 2009 en 2010 kunnen worden afgedaan. Het is vervolgens aan de bezwaarmakers om te bepalen of beroep wordt ingesteld. De rechter kan daarna een uitspraak doen over het begrip natuur.

In deze begroting is uitgegaan van de onze uitleg van het begrip natuur. Dit heeft vooral gevolgen voor het aantal toe te rekenen hectares voor natuur en overig ongebouwd. Ten opzichte van de begroting 2010 is het aantal hectares natuur verlaagd met 3000.

Tarief watersysteemheffing gebouwd

Voor het berekenen van het tarief voor gebouwd is een goede inschatting van de WOZ-waarde ontwikkeling essentieel. Een te hoge inschatting van de WOZ-waarde betekent uiteindelijk een te lage belastingopbrengst, een te lage inschatting betekent een te hoog belastingtarief voor de belastingbetaler. Jaarlijks dienen gemeenten uiterlijk op 1 maart van het belastingjaar de WOZ gegevens aan te leveren aan de waterschappen (en de belastingdienst).

In 2010 bleek de WOZ-waarde te laag geschat. Het gevolg was een meeropbrengst voor gebouwd van € 1,3 miljoen. Dit was een ongewenste uitkomst. Uit uitvoerige analyses van Hefpunt blijkt dat twee oorzaken zijn aan te wijzen. De op basis van uitspraken van de waarderingskamer (toezichthouder uitvoering wet WOZ) geschatte landelijke waardeontwikkeling bleek onjuist. Geschat werd een waardeontwikkeling van 0%, de werkelijke waardeontwikkeling bleek 2,6%. Daarnaast blijkt dat door gemeenten na 1 maart nog mutaties in de WOZ gegevens worden doorgegeven. Met deze

mutaties was bij het bepalen van de waardeontwikkeling voor het volgende jaar onvoldoende rekening gehouden.

Voor de inschatting van de WOZ-waarde voor de begroting 2011 is aan de hand van de geconstateerde oorzaken een nauwkeuriger berekening van de WOZ-waarde gemaakt. De geschatte waardeontwikkeling van de waarderingskamer wordt "gecorrigeerd" door via het CBS beschikbare gegevens te kijken naar regionale ontwikkelingen. De WOZ-waarde van gemeenten wordt gecorrigeerd door deze te verhogen met een bepaald percentage voor de mutaties.

Al met al gaan wij er vanuit met deze vanuit Hefpunt geïnitieerde oplossingen een betrouwbaarder beeld van de WOZ waarde ontwikkelingen beschikbaar te hebben en daarmee een betere berekening van het tarief voor gebouwd. Uiteraard zullen we u via de voorjaars- en najaarsrapportage op de hoogte houden van de feitelijke ontwikkelingen.

E. Kostentoerekening

In artikel 4.2, lid 4 van het Waterschapsbesluit, is opgenomen dat de kostentoerekening plaatsvindt op basis van objectieve, bedrijfseconomische criteria.

De totale begroting per taak bestaat uit de som van de directe kosten en opbrengsten en alle doorberekende kosten van de ondersteunende producten. De kosten van de producten bestaan uit directe en indirecte (netto) kosten. Alle kosten worden uiteindelijk toegerekend aan de taken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer en worden gedekt door de belastingheffing over beide taken.

De begroting is ingedeeld in primaire producten en ondersteunende producten. De primaire producten zijn de producten die een directe bijdrage leveren aan de taken van het waterschap. Een voorbeeld hiervan is het product peilbeheer. De ondersteunende producten zijn de producten die de totstandkoming van de primaire producten ondersteunen. Een voorbeeld hiervan is huisvesting. De ondersteunende producten worden middels verdeelsleutels toegerekend aan de primaire producten. De primaire producten kunnen grotendeels rechtstreeks worden toegerekend aan één van de taken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer. Een aantal echter zijn taakoverschrijdend en worden verdeeld over beide taken.

In de AB vergadering van 25 juni 2008 zijn de diverse verdeelsleutels vastgesteld.

Hieronder volgt een overzicht van de toerekening van de beleidsproducten aan de twee taken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer.

Beleidsproduct	Watersysteem- beheer	Zuiverings- Beheer	Totaal
- Planvorming	90%	10%	100%
- Aanleg en onderhoud van waterkeringen	100%		100%
- Inrichting en onderhoud van watersystemen	100%		100%
- Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken		100%	100%
- Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	100%		100%
- Vergunningverlening en handhaving keur	100%		100%
- Beheersing van lozingen			
- Aanpak diffuse emissies derden	100%		100%
- Handhaving WVO / WVO-vergunningen en meldingen	70%	30%	100%
- Rioleringsplannen en subsidies lozingen	50%	50%	100%
- Heffing en invordering	Specifiek per taak en het		

	watersysteembeheer onderverdeeld naar belastingcategorie.		
- Bestuur en externe communicatie	80%	20%	100%
- Dekkingsmiddelen			
Dividend opbrengst NWB	80%	20%	100%
Overige posten	Specifiek per taak.		

Hieronder worden de verdeelsleutels van de ondersteunende producten weergegeven.

Ondersteunend product	Verdeelsleutel
- Management en organisatie Beleids en beheerinstrumenten Facilitaire zaken/interne faciliteiten	De verdeling van deze producten is op basis van de verhouding van de omzet van de primaire producten.
- Informatisering/informatiebeleid en automatisering	De verdeling is op basis van het aantal geautomatiseerde werkplekken per afdeling en wordt d.m.v. een opslag op het uurtarief van de afdelingen over de producten verdeeld.
- Informatisering/centrale (geo)grafische informatie	De verdeling is 80% watersysteembeheer en 20% zuiveringsbeheer.
- Facilitaire zaken/huisvesting	De verdeling is op basis van de ingebruik zijnde m ² 's van de afdelingen en wordt d.m.v. een opslag op het uurtarief van de afdelingen over de producten verdeeld.
- Bemonstering en analyse (Laboratorium)	De verdeling vindt plaats op basis van het aantal ILOW punten (Integraal Laboratorium Overleg Waterkwaliteitsbeheerders) over de primaire producten.

F. Weerstandsvermogen

De algemene reserves worden vooral gebruikt als algemeen weerstandsvermogen. Het hebben van voldoende eigen vermogen stelt ons in staat financiële tegenvallers zoals bijvoorbeeld beschreven in de risicoparagraaf op te kunnen vangen zodra ze zich voordoen.

Uitgangspunt hierbij is de omvang van deze reserves in overeenstemming te brengen met het in ons financieel statuut gebruikte uitgangspunt dat de reservepositie per taak ligt binnen de bandbreedte van het vastgestelde minimum en maximum.

Deze bandbreedte wordt jaarlijks aangepast aan de meest recente informatie. Voor de minimumomvang wordt de risico-inventarisatie geactualiseerd. De maximumomvang wordt jaarlijks aangepast aan de omvang van de exploitatie-uitgaven; (10% van de omzet). In onderstaande tabel zijn de meest actuele gegevens verwerkt.

De bandbreedte is voor 2011, na vaststelling van de najaarsrapportage 2010, als volgt te bepalen:

Taak	Stand per 1 januari 2011 (incl. NJR 10)	Minimum omvang (basis: risico- inventarisatie)	Maximum (basis: 10% omzet 2011)	Tekort (-) t.o.v. minimum Overschot (+) t.o.v. maximum
Watersysteembeheer	8.268.625	1.506.000	3.781.000	+ 4.487.625
Zuiveringsbeheer	2.293.000	1.574.500	3.809.000	n.v.t.
Totalen	10.561.625	3.080.500	7.590.000	+ 4.487.625

De stand van de algemene reserve watersysteembeheer per 1 januari 2011 is € 106.000 lager dan de najaarsrapportage 2010 aangeeft. Dit wordt veroorzaakt door de toevoeging van de laatste betaling van de overdracht stadswateren aan de afkoopsom stadswateren met € 106.000.

Een totaaloverzicht van ons eigen vermogen vindt u in bijlage 2; de staat van reserves en voorzieningen 2011.

Omvang risico's

Op basis van de jaarlijkse actualisatie van de risico-inventarisatie is de minimale omvang van de reservepositie vastgesteld op afgerond € 3,1 miljoen.

Omvang reserves

Watersysteembeheer

De maximale omvang van de algemene reserve watersysteembeheer bedraagt € 3,78 miljoen. Dat is 10% van de omzet van de taak watersysteembeheer. De verwachte stand per 1 januari 2011 bedraagt ruim € 8 miljoen. Dit is € 4,4 miljoen hoger ten opzichte van de maximaal gewenste omvang. In de MJR 2011 – 2014 is afgesproken het overschot variabel in te zetten ten einde tariefschommelingen te voorkomen. Een stabiele (kleine) lastenontwikkeling is het uitgangspunt. In de MJR is de verwachting uitgesproken de lasten voor de watersysteemheffing met 2,1% te laten stijgen. Om hier voor 2011 op uit te komen werd verwacht € 375.000 van het overschot in te zetten.

De feitelijke lastenontwikkeling voor deze taak is voor 2011 1,0%. Zonder inzet van de algemene reserve kan een lage lastenstijging worden gerealiseerd. Dit biedt de mogelijkheid het overschot op de algemene reserve in te zetten voor een verdere verlaging van de lastenstijging de komende jaren. Bij het aanbieden van de meerjarenraming 2012 – 2015 in het voorjaar van 2011 komen wij met voorstellen hieromtrent. De nieuwste inzichten in ons financieel meerjarenbeeld zullen hierbij worden betrokken.

Voor de begroting 2011 stellen wij voor geen beroep te doen op de algemene reserve watersysteembeheer.

Zuiveringsbeheer

De geraamde omzet 2011 voor de taak zuiveringsbeheer bedraagt € 38 miljoen. De maximale omvang van de algemene reserve zuiveringsbeheer bedraagt derhalve € 3,80 miljoen. De huidige omvang bevindt zich binnen de aangegeven bandbreedte. Ook voor de taak zuiveringsbeheer proberen we een stabiele lastenontwikkeling te bereiken. Op basis van de MJR werd een lastenstijging van 0,5% verwacht door € 250.000 extra te reserveren. In deze begroting bedraagt de lastenstijging 0,7%. De verwachte lastenstijging kan zonder reservering nagenoeg worden gerealiseerd.

G. Investeringsprogramma

Investeringsvolume

De in de begroting opgenomen kapitaallasten van het investeringsvolume zijn aangepast aan de realiteit van de afgelopen jaren. In de voorjaarsrapportage 2010 en de meerjarenraming 2011-2014 zijn wij hier al uitvoering op ingegaan. Tot nu toe werd per jaar € 25 miljoen aan investeringen en bijbehorende kapitaallasten geraamd. Deze raming wordt op basis van de ervaringen uit het verleden en de huidige inschattingen teruggebracht naar circa € 15 miljoen per jaar. Het in de tarieven doorbelasten van de kapitaallasten behorende bij een investeringsvolume van € 15 miljoen per jaar lijkt momenteel realistischer.

Voor 2011 wordt voorlopig uitgegaan van een (investerings)planningsvolume van € 21,6 miljoen. Door de verwachte overloop van het (niet gerealiseerde) planningsvolume 2010 van circa € 5 miljoen bedraagt het feitelijk (investerings)planningsvolume, oftewel de werkvoorraad, voor 2011 € 26 miljoen. Doordat je in deze jaren meer plant dan je feitelijk realiseert is er altijd een "werkbuffer" van circa € 5-10 miljoen aan investeringsvolume.

Het investeringsvolume van € 15 miljoen is alleen bedoeld om een reëel beeld van de kapitaallasten te kunnen geven. € 15 miljoen is momenteel de te verwachten uitgave aan investeringen. Bij gunstige omstandigheden zou in geld meer geïnvesteerd kunnen worden dan € 15 miljoen. Wij zullen niet sturen op maximaal € 15 miljoen. Als een hoger investeringsvolume leidt tot een hogere kapitaallast dan zullen wij daarop bij de voor- dan wel najaarsrapportage terugkomen.

De voor 2011 geplande investeringen zijn onderverdeeld in de volgende vijf categorieën (zie ook bijlage 1):

A.	Vastgesteld beleid	€	12,3 miljoen
B.	Vastgesteld beleid met nieuwe ontwikkelingen	€	0 miljoen
C.	Beheersmatige investeringen	€	4,9 miljoen
D.	Nieuwe projecten met kredietvoorstellen	€	0 miljoen
E.	Nieuwe projecten: in de loop van 2010 besluitvorming	€	4,4 miljoen
		€	<u>21,6 miljoen</u>

Per programma zijn de volgende investeringsvolumes gepland:

Veiligheid	€	5,7 miljoen
Watersystemen	€	14,7 miljoen
Organisatie	€	1,2 miljoen
	€	<u>21,6 miljoen</u>

Voor een specificatie van de geplande investeringen wordt verwezen naar het als bijlage 1 opgenomen overzicht met geplande investeringen voor 2011.

H. Financiering (treasuryparagraaf)

Inleiding

Naast het treasurystatuut is de treasuryparagraaf een belangrijk instrument voor het sturen en beheersen van, verantwoord over en toezicht houden op de treasury. Het treasurystatuut geeft de kaders voor de treasury. De uitvoering van het treasurybeleid vindt zijn weerslag in de treasuryparagrafen in de begroting en de jaarrekening. In de begroting komen de concrete beleidsplannen aan de orde. In de jaarrekening gaat het om de realisatie van de plannen en om een verschillenanalyse tussen de plannen en de uitkomsten.

Algemene ontwikkelingen en het treasurybeleid

Externe ontwikkelingen

Nederland lijkt zich te herstellen van de economische crisis van vorig jaar. Voor 2011 wordt een lichte groei verwacht van 1,5%. De verwachte inflatie komt naar verwachting uit rond de 1,5%. Daarnaast zal 2011 in het teken staan van het invoeren van de eerste maatregelen om het overheidstekort terug te dringen. De effecten daarvan op de groei, de koopkracht en de inflatie is niet bekend.

Treasurybeheer

Financieringsbehoefte als gevolg van nieuwe investeringen

Het berekende financieringstekort heeft in 2011 een verloop van € 23 miljoen begin 2011 tot € 39 miljoen ultimo 2011. De berekening van het financieringstekort is gebaseerd op een investeringsvolume voor het jaar 2011 van € 15 miljoen. Uit de hoogte van het financieringstekort blijkt duidelijk dat in de loop van 2011 langlopende geldleningen zullen moeten worden aangetrokken. Deze leningen zullen worden aangetrokken op het moment dat ze nodig zijn.

De investeringen van ons waterschap worden gefinancierd middels totaal-financiering met langlopende geldleningen, kort geld en eigen vermogen. De financieringsbehoefte wordt bepaald door het zogenaamde financieringstekort. Het financieringstekort is het verschil tussen de boekwaarde van de investeringen en het saldo van de langlopende geldleningen en het eigen vermogen. Het financieringstekort wordt, rekening houdende met de regels van de Wet Fido, deels gedekt door kort geld en deels door langlopende geldleningen. Uiteraard wordt hierbij ook rekening gehouden met de marktomstandigheden.

Financiering voor de korte termijn

Volgens de Wet Fido mag 23% van het totaal van de jaarbegroting met kort geld worden gefinancierd. Dit wordt de kasgeldlimiet genoemd. De kasgeldlimiet voor 2011 bedraagt € 19 miljoen. Doelstelling is om de kasgeldlimiet niet te overschrijden. De kasgeldpositie wordt gedurende het gehele jaar bewaakt. De kasgeldlimiet wordt ingezet voor tijdelijke financiering van reguliere exploitatie uitgaven en ter voorfinanciering van investeringsuitgaven. Op basis van verwachtingen rond de renteontwikkeling en de liquiditeitsprognose zal de voorfinanciering met kort geld zonedig worden omgezet naar financiering met langlopende geldleningen.

Toetsing renterisico's

In de Wet Fido zijn de renterisico's gesplitst in normering voor de financiering van de vlottende schuld en de vaste schuld. Het renterisico van de vlottende schuld wordt genormeerd door de zogenaamde kasgeldlimiet. Het renterisico van de vaste schuld door de renterisiconorm. De renterisico's worden door de toezichthouder (de provincie) bewaakt. Zoals reeds eerder genoemd is de doelstelling de kasgeldlimiet niet te overschrijden. Met de renterisiconorm wordt bedoeld het bedrag aan vreemd vermogen waarover in de toekomst een hogere dan wel lagere rente moet worden betaald dan nu bestuurlijk wenselijk wordt geacht. Als norm hiervoor wordt een percentage van het begrotingstotaal (totale lasten) per 1 januari van het begrotingsjaar aangehouden. Voor waterschappen bedraagt dit

percentage 30%. Met een percentage van 20.% in 2011 blijft het waterschap binnen de renterisiconorm. Bij een gelijkmatige opbouw van de leningportefeuille, waarbij niet in enig jaar een onevenredig groot deel van de leningenportefeuille geherfinancierd behoeft te worden, wordt het renterisico op de vaste schuld gespreid over de jaren.

Voorziene transacties

Uit de begroting en vorenstaande beschouwingen zijn de volgende financieringstransacties te ontleenen:

- Financiering van het investeringsvolume naar rato van de realisatie van dit volume.
- Gebruik maken van de kasgeldlimiet voor de financiering van kortlopende liquiditeitstekorten.
- Voorfinanciering van investeringsuitgaven binnen de kasgeldlimiet.
- Het bewaken van de mogelijkheid tot vervroegde aflossingen.

Rentevisie

De economie is bezig met een voorzichtig herstel. De verwachting is dat een normalisatie van de financiële markten in de loop van 2011 kan beginnen. Deze normalisatie zal naar verwachting leiden tot een lichte daling van de geldmarktrente. De onzekerheden zijn echter nog groot. Voorlopig wordt uitgegaan van rentepercentages tussen de 3% en 4% voor de lange termijn rente.

Mandaat

Op grond van de hiervoor genoemde voorziene transacties wordt door het algemeen bestuur mandaat verstrekt aan het dagelijks bestuur. De doormandatering van het dagelijks bestuur aan de secretaris-directeur is hieraan gelijk. De secretaris-directeur is belast met mandatering aan het afdelingshoofd Financiële en Bestuurlijk-Juridische Zaken en bewaking door middel van informatievoorziening.

I. Risicoparagraaf

Het waterschap beschikt over een organisatiebreed uitgevoerde risico-inventarisatie (2003). Feitelijk worden twee soorten risico's onderkend. Algemene risico's, dat zijn risico's die zich altijd voor zouden kunnen doen. Denk aan overstromingen, het uitvallen van een zuivering enz. Daarnaast is een aantal specifieke risico's benoemd. De omvang van deze risico's is bepalend voor het berekenen van de minimale omvang van onze algemene reserves.

Hieronder worden de specifiek benoemde risico's nader toegelicht. Op de algemene risico's wordt verder niet ingegaan.

▪ **Veenkoloniale afvalwaterleiding (VKA)**

Voor de afvoer van het afvalwater uit de Veenkoloniën is in het verleden een afvalwaterleiding naar de Waddenzee aangelegd. De lozingen van afvalwater die middels reguliere technieken kunnen worden gezuiverd vindt inmiddels niet meer plaats op deze leiding. Op deze leiding wordt momenteel door enkele bedrijven alleen nog zout water geloosd. De huidige situatie is dat er een leiding ligt die eigendom is van het waterschap en die vanwege de technische staat een risico vormt. De risico's zijn tweeledig: Op de eerste plaats is er het milieurisico van een lekkage van zout water en ten tweede is er een financieel risico in de vorm van reparatiekosten en de gevolgen van het stilleggen van de productie van de aangesloten bedrijven.

Intussen is een oriënterend onderzoek gestart en zijn gesprekken met de grootste

belanghebbende gevoerd over het toekomstig gebruik van de VKA.

▪ **Borgstelling Het Waterschapshuis**

Voor de ontwikkeling van nieuwe producten door Het Waterschapshuis is de afspraak gemaakt dat pas op het moment dat een product kan worden afgenomen de waterschappen betalen voor het product. Via een regulier investeringsvoorstel stemt het Algemeen Bestuur vervolgens in met de aanschaf. De voorfinanciering is door het Waterschapshuis zelf geregeld via een kredietlimiet van de Nederlandse Waterschapsbank (NWB). De NWB eist echter een borgstelling door een of meer waterschappen. De waterschappen hebben afgesproken dat alle waterschappen gezamenlijk borg staan. Voor Hunze en Aa's bedraagt de borgstelling € 722.000. Dit bedrag is gerelateerd aan de investeringsbegroting van het Waterschapshuis.

▪ **Deelname aan RioNoord**

Voor onze deelname aan het rioleringsbedrijf RioNoord dragen wij bij in het startkapitaal. Totaal is hiermee voor ons waterschap € 283.500 gemoeid. Dit bedrag kan door de verwachte structurele kostenbesparing in de waterketen in 5 jaar worden terugontvangen. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat het waterschap een deel van de niet verrekenbare aanloopkosten voor haar rekening moet nemen. Deze aanloopkosten worden in principe in rekening gebracht bij nieuw toetredende gemeenten. Mocht het toetreden van gemeenten aan het rioleringsbedrijf uitblijven dan komen deze kosten uiteindelijk voor 25% voor rekening van het waterschap. Hiermee is een bedrag van € 75.000 gemoeid. Totaal bedraagt het financiële risico € 358.500.

▪ **Masterplan kaden**

Het Masterplan Kaden zorgt ervoor dat de kaden in ons beheergebied weer voldoen aan de veiligheidsnormen. Daarnaast moeten de overige kaden ook blijven voldoen aan deze normen. Hiervoor is jaarlijks groot onderhoud nodig aan een deel van de kaden. Met de provincie Groningen zijn de uitgangspunten besproken waarop de regionale keringen elke 5 jaar getoetst worden. Hiervoor gaan wij conform afspraak met de provincie elk jaar een deel beoordelen. We beginnen met de in mindere staat verkerende regionale keringen. Hiermee voorkomen we dat elke 5 jaar een piek ontstaat in de begroting en in de werkbelasting van onze medewerkers. We verwachten dat uit deze jaarlijkse beoordeling achterstallig onderhoud naar voren komt die niet met het Masterplan Kaden opgelost worden. De bedoeling is dit extra onderhoud binnen de reguliere onderhoudsbudgetten op te vangen. Of dat gaat lukken is afhankelijk van aard en omvang van de extra werkzaamheden.

▪ **Juridische procedures**

Momenteel is het waterschap in een aantal juridische procedures verwickeld. De verschillende zaken bevinden zich in diverse stadia van de procedure (claims, beroep of hoger beroep). De procedures hebben betrekking op verschillende aansprakelijkheden, zoals nadeelcompensatie, meerwerk of schade. Onze inschatting is dat de procedures niet in ons nadeel zullen uitvallen.

▪ **Doelmatig waterbeheer**

Muskusrattenbestrijding en Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)

De muskusrattenbestrijding zal in de loop van 2011 volledig door het waterschap worden uitgevoerd. In deze begroting gaan we er vanuit dat deze overdracht ons in 2011 nog geen geld kost. Pas vanaf 2012 zullen wij de financiering van de muskusrattenbestrijding volledig voor eigen rekening nemen (actie Storm). Dan vervallen de rijks- en provinciale bijdragen. Momenteel is een wet aanhangig gemaakt bij de Tweede kamer om de nieuwe

financieringsstroom al vanaf 2011 te laten gelden. Ook de bijdragen van de waterschappen in het HWBP zou in dat wetsvoorstel al vanaf 2011 moeten ingaan. Als mocht blijken dat wij financieel vanaf 2011 verantwoordelijk worden voor de bestrijding van de muskusratten en onze bijdrage aan het HWBP moeten betalen dan zal in de begroting 2011 een tekort ontstaan van vermoedelijk tussen de € 1 en € 1,5 miljoen.

J. Verbonden partijen

Het waterschap is uit beleidsoverwegingen samenwerkingsverbanden aangegaan met een aantal partijen. De belangrijkste worden hieronder genoemd.

Gemeenschappelijke regeling met Noorderzijlvest

In de reglementen van de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest is bepaald dat het waterschap samenwerkt met een of meer andere waterschappen ten behoeve van een doelmatige uitoefening van grootschalige taakonderdelen en dat daartoe een regeling wordt aangegaan. In de vorm van een gemeenschappelijke regeling wordt voor de volgende onderwerpen samengewerkt:

- Het beheer van zuiveringstechnische werken met grensoverschrijdend afvalwater.
- De verwerking van primair zuiveringsslib.
- Het ontwateren van zuiveringsslib.
- De eindverwerking van zuiveringsslib.
- Het beheer van het fonds buiten gebruik gestelde leidingen.
- Het beheer en bediening van coupures te Delfzijl.
- Het laboratorium.

Gemeenschappelijke regeling HEFpunt

Ten behoeve van de uitvoering van de heffing en invordering van de waterschapsbelastingen is per 1 september 2007 een gemeenschappelijke regeling aangegaan tussen de waterschappen Noorderzijlvest, Hunze en Aa's en wetterskip Fryslân.

Deze samenwerking leidt tot het terugdringen van de perceptiekosten, de kosten om belasting te heffen en te innen.

De strategie op langere termijn is uit te groeien tot een regionaal belastingkantoor voor lokale overheden. Dit betekent dat gemeenten ook nadrukkelijk worden benaderd om hen te interesseren voor samenwerking bij het heffen en invorderen van lokale heffingen. Het unierapport "Waterschappen zoeken fiscale partners" concludeert namelijk ook dat het grootste synergievoordeel is te behalen door middel van samenwerking met gemeenten. Dit komt doordat er gebruik wordt gemaakt van veelal dezelfde gegevens en gegevensbronnen.

Ontwikkelingen in 2011

Tot nu toe zijn nog geen gemeenten aangehaakt. Een aantal ontwikkelingen (samenwerking, schaalvergroting) binnen het openbaar bestuur kan de samenwerking een nieuwe impuls geven.

Het waterschapshuis

Het Waterschapshuis is de regie- en uitvoeringsorganisatie voor de 25 waterschappen op het gebied van Informatie en Communicatie Technologie. Het Waterschapshuis heeft als doel het bevorderen van samenwerking op het gebied van ICT tussen de waterschappen en de andere overheden die actief zijn in de natte sector. Samen met Het Waterschapshuis spannen de waterschappen zich gezamenlijk

in om de kwaliteit van de digitale dienstverlening naar burgers en bedrijven te verbeteren. Daarnaast is het streven gericht op kostenbeheersing op ICT-uitgaven.

Gemeenschappelijke Regeling

In 2010 is de stichting Het waterschapshuis omgevormd naar een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Namens waterschap Hunze en Aa's heeft de portefeuillehouder FAZ zitting in het Algemeen bestuur van de GR Het Waterschapshuis. Met de vorming van de GR hebben de waterschappen meer directe zeggenschap in Het Waterschapshuis. Dit komt enerzijds tot uiting in het geven van een zienswijze op de begroting en anderzijds door het mee vast stellen van de programmatische inhoud van Het waterschapshuis door de Programmaraad, waarin alle secretarissen-directeur van de waterschappen zitting hebben. (voorheen werden begroting en inhoud vastgesteld door de ledenvergadering van de Unie.)

Een belangrijk thema voor 2011 is het actief inspelen op en gebruik maken van de verdergaande digitalisering van de samenleving en de hiermee samen gaande (digitale) samenwerking tussen overheden. Tegelijk zal kostenbeheersing van de ICT hierbij een belangrijke randvoorwaarde en uitdaging zijn na 2011. De toegenomen eisen op dit terrein aan ICT hebben in 2011 nog geleid tot een verhoging van onze bijdrage aan Het waterschapshuis met € 140.000.

RioNoord

Waterschappen Hunze en Aa's, Noorderzijvest en Waterbedrijf Groningen nemen gezamenlijk deel in een rioleringsbedrijf om voor gemeenten in de provincie Groningen rioleringsstaken uit te voeren. Met deze samenwerking wordt een structurele kostenbesparing in de waterketen bewerkstelligd en de kwaliteit van de rioleringszorg gewaarborgd en/of vergroot. Hierdoor wordt tevens een positief effect verkregen op de oppervlaktewaterkwaliteit. Met dit initiatief wordt invulling gegeven aan het landelijke waterketenbeleid door een structurele samenwerking tussen partijen in de waterketen te bewerkstelligen.

De aandelen van RioNoord zijn als volgt verdeeld: 50% waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijvest en 50% Waterbedrijf Groningen. Het aandeel van de waterschappen is gelijkelijk verdeeld over de beide organisaties.

Daarnaast zijn er nog een aantal lichte samenwerkingsverbanden met de waterschappen Reest en Wieden en Velt en Vecht inzake het zuiveren over de grens.

K. Bedrijfsvoering

Verbeteren van de bedrijfsvoering is een continu proces. De hoofditems voor 2011 zijn:

- Verbetering van de sturing op het investeringsprogramma
- Samen met bestuur nadere invulling geven aan het bestuursprogramma.
- Blijvend streven naar een steeds betere prijs/prestatieverhouding
- Beter inzichtelijk maken van de relatie tussen maatregel/inspanning en het beoogde effect

L. EMU-saldo

Nederland moet zich als deelnemer aan de Economische en Monetaire Unie houden aan een aantal spelregels. Eén van de spelregels is dat het nationale overheidstekort in een jaar niet meer dan 3%

van het Bruto Binnenlands Product (BBP) mag bedragen. Als meer dan 3% tekort ontstaat, dreigen sancties vanuit Brussel.

Het overheidstekort wordt niet alleen bepaald door de nationale overheid, ook decentrale overheden dragen bij in het bepalen van het tekort. Van de decentrale overheden spelen de waterschappen hierin een bescheiden rol. Doordat voor het bepalen van het EMU tekort een andere boekhoudmethode wordt toegepast is het goed mogelijk dat bij een sluitende begroting wel een overheidstekort kan bestaan.

Voor de decentrale overheden samen geldt een norm van – 0,5% van het BBP. Deze norm geldt alleen als de totale norm van -3% dreigt te worden overschreden. Voor alle waterschappen samen is een tekort toegestaan van ongeveer € 300 miljoen. Voor Hunze en Aa's is een "referentiewaarde" vastgesteld van € 9 miljoen.

Als gevolg van de economische crisis is het landelijke EMU saldo in 2009 volgens het CPB uitgekomen op – 5,4%. Voor 2010 wordt een verdere verslechtering voorzien van het EMU saldo naar – 6,3%.

Vanaf 2011 zal begonnen worden met het terugdringen van het tekort. Het tempo waarin dit zal gebeuren is afhankelijk van de voorstellen van het nieuwe kabinet en de feitelijke ontwikkelingen van de economie.

Uit de berekening van ons EMU saldo blijkt een saldo van € 1,1 miljoen positief. Dit komt doordat het bedrag aan investeringen lager is dan het bedrag aan afschrijvingen.

Berekening EMU saldo 2011

1. EMU exploitatiesaldo		0
2. Invloed investeringen		
-/-	bruto investeringsuitgaven	15.000
+	investeringsubsidies	0
+	verkoop materiële en immateriële activa	0
+	afschrijvingen	17.197
3. Invloed voorzieningen		
+	toevoegingen aan voorzieningen t.l.v. exploitatie	0
-/-	onttrekkingen aan voorzieningen t.b.v. exploitatie	0
-/-	betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	500
+	eventuele externe vermeerderingen van voorzieningen	0
4. Invloed reserves		
-/-	betalingen rechtstreeks uit reserves	530
+	eventuele externe vermeerderingen van reserves	0
5. Deelnemingen en aandelen:		
-/-	boekwinst	0
+	boekverlies	0
EMU SALDO VOLGENS BEGROTING 2011		1.167

Hoofdstuk 3. Begroting naar kosten- en opbrengstesoorten

nr	omschrijving	begroting 2011	begroting 2010	rekening 2009
1	rentelasten	9.508.540	10.352.901	9.773.578
2	afschrijvingen	17.196.936	17.491.817	16.924.875
3	salarissen huidig personeel	16.288.671	15.542.319	15.002.122
3	sociale lasten	3.604.308	3.480.172	3.220.014
4	overige personeelslasten	1.340.825	1.420.683	985.646
5	personeel derden	491.600	780.000	763.324
6	gebruiksgoederen	500.094	552.681	727.888
7	verbruiksgoederen	2.730.187	2.748.793	2.636.663
8	energie	4.320.628	4.362.590	4.148.772
9	huren, pachten en andere rechten	758.240	665.937	751.511
10	verzekeringen	276.419	300.412	267.025
11	belastingen	93.445	91.614	96.096
12	onderhoud door derden	3.419.887	3.177.723	4.440.498
13	overige diensten door derden en bijdragen aan derden	21.042.907	20.316.822	21.445.363
14	toevoegingen aan voorzieningen	0	0	
15	onvoorzien	188.743	187.852	
	Totaal	81.761.430	81.472.315	81.183.375

nr	omschrijving	begroting 2011	begroting 2010	rekening 2009
1	rentebaten	1.283.431	1.189.979	1.190.155
2	dividenden en bonusuitkeringen	1.410.000	1.410.000	1.413.772
3	baten in verband met salarissen en sociale lasten	25.500	25.000	203.744
4	opbrengsten goederen, werken en diensten voor derden	2.517.617	2.426.810	3.362.507
5	opbrengst uit eigendommen	54.357	53.292	53.957
6	waterschapsbelastingen Af: kwijtscheldingen/oninbaar	75.906.378 1.893.306	75.280.223 1.800.000	75.602.245 1.496.705
		74.013.072	73.480.223	74.105.540
7	bijdrage van derden	1.283.027	1.101.797	2.738.406
8	onttrekking aan reserves	0	348.375	687.097
9	onttrekking aan voorzieningen			94.720
10	geactiveerde lasten	1.174.426	1.436.840	970.351
11	exploitatieresultaat			-3.636.874
	Totaal	81.761.430	81.472.315	81.183.375

Toelichting op begroting naar kosten- en opbrengstensoorten.

Hieronder volgt een analyse van de begroting 2011 op kosten- en opbrengstensoorten. De verschillen met de begroting 2010 worden hieronder verklaard. Een aantal kostensoorten is, door de aanwezige samenhang, samengevoegd. De nummers tussen haakjes corresponderen met de nummers van het hiervoor opgenomen overzicht. In de analyse worden alleen de grotere afwijkingen genoemd. De bedragen zijn op duizendtallen naar boven afgerond.

UITGAVEN

1. Kapitaallasten (nrs. 1 en 2).

Uitgaven 2011		26.705.000
Uitgaven 2010		27.845.000
Saldo	Daling	<u><u>-1.140.000</u></u>

Analyse/toelichting:

De kapitaallasten zijn fors verlaagd door uit te gaan van een lager investeringsvolume. In de begroting 2010 is uitgegaan van € 20 miljoen, voor 2011 is uitgegaan van € 15 miljoen.

Hierbij speelt ook een rol de doorwerking van het achterblijven van het investeringsvolume in 2009 en 2010. Tot slot is de renteomslag verlaagd van 4,42 naar 4,25%

2. Salariskosten (nrs. 3 t/m 5).

Uitgaven 2011		21.726.000
Uitgaven 2010		21.224.000
Saldo	Stijging	<u><u>502.000</u></u>

Analyse/toelichting:

De totale salariskosten stijgen per saldo door vier oorzaken:

1. Hogere formatie (€ 167.000).

Via de strategische personeelsplanning is afgesproken de reguliere formatie terug te brengen naar 292 FTE in 2013. In 2011 is de reguliere formatie teruggebracht met 2 FTE, en bedraagt nu 296,90 FTE. Een besparing van € 130.000. In de begroting 2010 is € 400.000 budget opgevoerd om tijdelijk personeel in te kunnen huren voor twee grote projecten: het opstellen van peilbesluiten en daaraan voorafgaand het aanpassen van de legger. Door het merendeel van het tijdelijk personeel in dienst te nemen (tijdelijke aanstelling) is op de kosten voor inhuur bespaard. De formatie wordt hierdoor wel tijdelijk verhoogd met 4 FTE. Kosten € 260.000. Ook het - tijdelijk - in dienst nemen van een trainee zorgt voor een verhoging van de formatie met 0,6 FTE. Kosten € 37.000.

In de begroting is de formatie dus verhoogd met 2,6 FTE. Dat is € 167.000.

Schematisch:	FTE begr 2010	298,9
	lagere formatie 201	-2,0
	tijdelijk personeel	4,6
	FTE begr 2011	301,5

2. Lagere kosten personeel derden (€ 365.000)

Door ingehuurd personeel tijdelijk in dienst te nemen - zie hierboven bij punt 1 - kan het budget inhuur derden met € 300.000 worden verlaagd. Ook de aangestelde trainee zorgt voor een verlaging van het budget met € 65.000.

3. Reguliere loonstijging (€ 785.000).

In de zomer van 2010 is de nieuwe CAO voor waterschappen vastgesteld. De nieuwe CAO heeft een looptijd tot 1 januari 2012. Belangrijkste uitkomst van deze CAO is de invoering van een werkweek van

36 uur per 1 januari 2011. De financiële gevolgen hiervan zijn moeilijk in kaart te brengen en hangen af van de individuele keuze van de medewerkers. De keuze voor meer vrije tijd kost het waterschap in directe zin niets. De keuze om het extra uur te laten uitbetalen wel. Vooralsnog ramen wij het effect op € 320.000.

De overige CAO effecten worden door ons becijferd op € 76.000.

Aan reguliere loonkostenstijgingen (periodieken en uitloopregels) ramen wij € 154.000.

Sociale lasten stijgen vooral door de gestegen salariskosten. Hiervoor ramen wij 26.000.

De invoering van een wachtdienstregeling voor vaarwegen, de pensioenregeling voor bestuurders en overige verandering (meer ambtsjubilea dan vorig jaar) kosten totaal € 159.000.

Voor incidentele effecten van de nieuwe CAO wordt € 50.000 opgenomen. Hiermee wordt o.a. incidentele beloning (nieuw in de CAO opgenomen) bekostigd.

4. Bezuiniging op personeelsbudgetten (€ 85.000)

Als onderdeel van het algemene onderzoek naar structurele ombuigingen kan binnen de personeelsbudgetten op arbo-kosten (€ 30.000) en secundaire arbeidsvoorwaarden, zoals kinderopvang, (€ 55.000) worden bespaard.

3. Gebruiks- en verbruiksgoederen (nrs. 6 en 7).

Uitgaven 2011	3.231.000
Uitgaven 2010	3.302.000
Saldo	Daling
	<u><u>-71.000</u></u>

Analyse/toelichting:

De lagere kosten worden grotendeels veroorzaakt door het vanaf 2010 niet meer ten laste van de exploitatie brengen van investeringen in het laboratorium in Assen. Door investeringen te activeren (rente en afschrijving) kan het budget op de exploitatie verlaagd worden met € 70.000.

Als ondersteuning voor het beheerregister worden luchtfoto's gemaakt, waardoor minder veldwerk nodig is. De kosten bedragen € 34.000.

Op de zuiveringen van Assen en Veendam worden minder materialen aangeschaft; besparing € 42.000.

Overige afwijkingen: € 7000.

4. Energie (nr. 8).

Uitgaven 2011	4.321.000
Uitgaven 2010	4.363.000
Saldo	Daling
	<u><u>-42.000</u></u>

Analyse/toelichting:

Verondersteld wordt dat bij een gelijkblijvend gebruik de energiekosten niet stijgen. Dit kan worden gerealiseerd doordat tot en met 2012 het overgrote deel van onze energiebehoefte al is ingekocht op de markt. Voor het inkopen van onze energiebehoefte zijn wij een samenwerkingsverband aangegaan met een aantal waterschappen om "groot" te kunnen inkopen.

De verwachting is dat op basis van ervaringscijfers een lager energieverbruik - vooral binnen het zuiveringsbeheer - van € 42.000 kan worden gerealiseerd.

5. Huren en pachten (nr. 9).

Uitgaven 2011	759.000
Uitgaven 2010	666.000
Saldo	Stijging
	<u><u>93.000</u></u>

Analyse/toelichting:

Een deel van de gestegen kosten kan worden toegeschreven aan de leasekosten (+ € 50.000). In 2010 zijn twee extra auto's geleasd, daarnaast zijn de brandstofprijzen gestegen. Deze worden in de leaseprijs verrekend.

In de begroting was nog geen rekening gehouden met de vervanging van grootformaat printers / kopieer-machines. Hiermee is € 36.000 gemoeid.

Overige afwijkingen € 6000.

6. Verzekeringen en belastingen (nrs. 10 en 11).

Uitgaven 2011		370.000
Uitgaven 2010		393.000
Saldo	Daling	<u><u>-23.000</u></u>

Analyse/toelichting:

Een uitgevoerde aanbesteding van onze verzekeringsportefuille levert een voordeel op van € 30.000.

Door reguliere prijsstijgingen en mutaties in het verzekeringsbestand stijgen de kosten met € 7000.

7. Onderhoud door derden (nr. 12).

Uitgaven 2011		3.420.000
Uitgaven 2010		3.178.000
Saldo	Stijging	<u><u>242.000</u></u>

Analyse/toelichting:

In de begroting is € 100.000 opgevoerd voor onderhoudscontracten (inspecties) bij onze rwzi's. Op basis van de resultaten van de jaarlijkse inspecties aan vooral cruciale onderdelen wordt zo nodig onderhoud uitgevoerd. Daarnaast is voor 'correctief' onderhoud € 110.000 opgenomen voor de rwzi's. Dit budget is gecorrigeerd op budgetten onder 8. overige goederen en diensten derden.

Onder andere binnen de post onderhoud door derden worden ook kosten voor automatisering begroot. Per saldo dalen de kosten met € 70.000. De volgende verschuivingen liggen hieraan ten grondslag:

- microsoft licenties + 100.000 Onderhoudskosten werden in het verleden in een keer voor een aantal jaren gekocht. Vanaf 2011 jaarlijks; dit biedt flexibiliteit.
- onderhoud softwarepakketten + 50.000 Voor het nieuwe inkooppakket ESIZE is nog geen onderhoudsbudget begroot.
- verschuiving budgetten - 230.000 De kosten voor Het Waterschapshuis worden zoveel mogelijk op 'goederen en diensten door derden' begroot; hier worden de kosten verlaagd.

Voor extra onderhoud aan het Oldambtmeer wordt € 70.000 geraamd. Vooral als gevolg van extra maaionderhoud.

Overige afwijkingen. Per saldo een nadeel van € 32.000. Dit komt vooral door de toegepaste indexatie.

8. Overige diensten door derden en bijdragen aan derden (nr. 13).

Uitgaven 2011		21.043.000
Uitgaven 2010		20.317.000
Saldo	Stijging	<u><u>726.000</u></u>

Analyse/toelichting:

Voor de aankoop van stukjes grond worden kosten gemaakt. Hiermee was in de begroting nog geen

rekening gehouden. Naar verwachting zullen de hier opgenomen kosten (€ 35.000) gecompenseerd worden doordat in de begroting daarnaast een opbrengst van verkochte grond wordt opgenomen. Voor het schoonmaken van beluchtingssystemen van de rwzi's is € 100.000 opgenomen. Hiermee kan periodiek vuilophoping uit de beluchtingssystemen worden verwijderd. De bedrijfsvoering en daarmee de resultaten van de zuiveringen wordt hierdoor verbeterd.

Het beschikbare budget voor buitenlandbeleid is verhoogd met € 50.000. Verwezen wordt naar het AB voorstel van 23 juni 2010: evaluatie en toekomstvisie internationale samenwerking 2010 - 2015. In deze begroting is € 120.000 opgenomen voor een tweetal onderzoek op zuiverings-technisch gebied. De onderzoeken hebben betrekking op diverse energiebesparende maatregelen gerelateerd aan de meerjarenafspraken energie (MJA-3). De onderzoeken zijn in 2014 afgerond.

Aan structurele ombuigingen kan op deze kostenpost € 135.000 worden bespaard. Het gaat om:

- besparing op advocaatkosten door intern een advocaat aan te stellen; € 25.000
- analyses door ons lab in Assen worden meer zelf uitgevoerd; € 50.000
- minder planologisch- en landbouw georiënteerd onderzoek uitvoeren; € 35.000
- voor een rekenkamerfunctie wordt geen budget beschikbaar gesteld; € 25.000

Op reis- en verblijfkosten kan € 40.000 worden bespaard door het inzetten van twee extra leaseauto's.

Hogere bijdrage aan Het Waterschapshuis: € 370.000.

De begroting 2011 van het Waterschapshuis (zie AB voorstel van 20 oktober 2010) betekent voor het waterschap een verhoging van de bijdrage met € 115.000 vergeleken met de betaalde bijdrage in 2010. In de begroting 2011 is het hiervoor beschikbare budget met € 25.000 extra verhoogd, omdat gebleken is dat de beschikbare automatiseringsbudgetten in 2010 ontoereikend zijn.

Samengevat:

Hogere bijdrage aan het Waterschapshuis	370.000
Verlagen onderhoud door derden (zie punt 7)	-230.000
Per saldo hoger bedrag in de begroting 2011:	140.000

Onze bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling Hefpunt kan met € 254.000 worden verlaagd. Belangrijke redenen hiervoor zijn: positieve effecten van het beëindigen van het meeliften en een nieuwe werkwijze bij het onderdeel invordering.

Voor het uitvoeren van correctief onderhoud aan rwzi's is het reguliere onderhoudsbudget met € 110.000 verlaagd. Zie ook onder punt 7; diensten door derden.

Om het optimaal benutten van subsidiebronnen continu te waarborgen wordt een subsidie-coördinator aangetrokken. De opzet is om samen met Noorderzijvest hieraan gestalte te geven. Vooruitlopend op de definitieve vormgeving van de functie wordt alvast budgettaire ruimte van € 50.000 opgenomen.

Aan waterschap Velt en Vecht wordt een hogere bijdrage betaald van € 44.000 als gevolg van een uitbreiding van het aantal huishoudens waarvan het afvalwater door Velt en Vecht wordt gezuiverd.

Resteert per saldo nog een verhoging van deze post van € 489.000. Dit bedrag kan grotendeels worden toegeschreven aan het indexeren van budgetten. Bij een toegepaste prijsindex van 2% stijgen de kosten van alle budgetten met ongeveer € 406.000 (2% van € 20.317.000).

9. Onvoorzien (nr. 15).

Uitgaven 2011	189.000
Uitgaven 2010	188.000
Saldo	Stijging
	1.000

Analyse/toelichting:

Gerekend is met 0,25% een de verwachte belastingopbrengst van € 75,9 miljoen.

INKOMSTEN

10. Rentebaten (nr. 1).

Inkomsten 2011		1.284.000
Inkomsten 2010		1.190.000
Saldo	Stijging	<u>94.000</u>

Analyse/toelichting:

Doordat de omvang van de reserves per 1 januari 2011 is gestegen ten opzichte van de omvang per 1 januari 2010 is ook de rentebate verhoogd.

11. Dividend (nr. 2).

Inkomsten 2011		1.410.000
Inkomsten 2010		1.410.000
Saldo		<u>0</u>

Analyse/toelichting:

De verwachting is dat de dividenduitkering van de Nederlandse Waterschapsbank gelijk zal blijven.

12. Baten in verband met salarissen (nr. 3).

Inkomsten 2011		26.000
Inkomsten 2010		25.000
Saldo	Stijging	<u>1.000</u>

Analyse/toelichting:

De baten hebben betrekking op een vergoeding voor overgenomen personeel.

13. Opbrengsten goederen, werken en diensten voor derden (nr. 4).

Inkomsten 2011		2.518.000
Inkomsten 2010		2.427.000
Saldo	Stijging	<u>91.000</u>

Analyse/toelichting:

Aan opbrengt van te verkopen kleine stukjes grond ramen wij vooralsnog € 35.000. Zie ook de toelichting bij punt 8.

Voor het beheren van de ZAWZI (zoutafvalwaterzuiveringsinstallatie) ontvangen wij een vergoeding. Deze was nog niet in de begroting opgenomen. Voor 2011 verwachten wij een opbrengst van € 51.000.

De resterende stijging kan worden toegeschreven aan de door indexering hoger te verwachten opbrengst.

14. Opbrengsten uit eigendommen (nr. 5).

Inkomsten 2011		55.000
Inkomsten 2010		54.000
Saldo	Stijging	<u>1.000</u>

Analyse/toelichting:

Betreft huur- en pachtbrengrst.

15. Kwijtschelding/oninbaar (nr. 6).

Uitgaven 2011		1.894.000
Uitgaven 2010		1.800.000
Saldo	Stijging	<u>94.000</u>

Analyse/toelichting:

Als gevolg van de economische crisis verwachten we voor 2011 een iets hoger beslag op het budget voor oninbaar en kwijtschelding.

16. Bijdrage van derden (nr. 7).

Inkomsten 2011		1.284.000
Inkomsten 2010		1.102.000
Saldo	Stijging	<u>182.000</u>

Analyse/toelichting:

Een tweetal bedrijven kreeg tot 2009 een aanslag verontreinigingsheffing opgelegd voor het gebruik van de veenkoloniale afvalwaterleiding (de VKA). Met het in werking treden van de nieuwe Waterschapswet en Waterwet is dit niet meer mogelijk. Beide bedrijven krijgen nu een factuur toegezonden. De totale opbrengst wordt geschat op € 102.000.

Dvoor het internationale project Blue lakes wordt subsidie ontvangen over ingezet eigen personeel. Totaal wordt € 32.000 verwacht aan subsidie.

Daarnaast kan door een hogere indexering de bijdrage van de provincie Groningen voor het onderhoud aan vaarwegen c.a. (B-Aqua) worden verhoogd met € 25.000.

De resterende verhoging wordt vooral veroorzaakt door het indexeren van overige bijdragen.

17. Reserves (nr. 8).

Inkomsten 2011		0
Inkomsten 2010		349.000
Saldo	Daling	<u>-349.000</u>

Analyse/toelichting:

Voorgesteld wordt af te zien van de inzet van reserves om de tariefstijging te matigen.

18. Geactiveerde lasten (nr. 10).

Inkomsten 2011		1.175.000
Inkomsten 2010		1.437.000
Saldo	Daling	<u>-262.000</u>

Analyse/toelichting:

Geactiveerde uren zijn uren die aan projecten worden toegerekend en daarmee worden geactiveerd.

De kapitaallasten komen uiteindelijk ten laste van de exploitatie.

Op basis van de huidige inzichten zullen minder uren aan projecten worden toegerekend.

Hoofdstuk 4, Vaststellen begroting 2011

Het algemeen bestuur van het Waterschap Hunze en Aa's;

Gezien de door het dagelijks bestuur van het Waterschap Hunze en Aa's opgemaakte ontwerpbegroting voor het jaar 2011:

Overwegende:

- Dat de ontwerpbegroting gedurende 14 dagen ter inzage gelegd is, nadat daarvan openbare kennisgeving heeft plaatsgevonden.
- Dat tegen het ontwerp van de begroting geen bezwaren zijn ingebracht c.q. de ingebrachte bezwaren zijn overwogen.
- Gelet op artikel 101 van de Waterschapswet.

Besluit:

1. de begroting 2011 van het Waterschap Hunze en Aa's als volgt vast te stellen overeenkomstig het door het dagelijks bestuur aangeboden ontwerp,

A. De netto-kosten per programma:

Programma veiligheid	€ 4.126.969
Programma watersysteembeheer	€ 56.564.617
Programma organisatie	€ 20.018.643
Waarvan doorberekend aan veiligheid en watersystemen	€ 4.803.851

Totaal netto-kosten programma's € **75.906.378**

B. De netto-kosten per taak:

Watersysteembeheer	€ 37.812.562
Zuiveringsbeheer	€ 38.093.816

Totaal netto-kosten te dekken uit de heffingen € **75.906.378**

C. Kosten- en opbrengstesoorten

Totaal lasten	€ 81.761.430
Totaal baten (excl. de heffingen)	€ 7.748.358
Totaal heffingen	€ 75.906.378
Verwachte kwijtschelding / oninbaar	€ -1.893.306
Totaal baten (incl. de heffingen)	€ 81.761.430

2. de geplande investeringen 2011 (bijlage 1) als volgt vast te stellen:

- a. Voor de investeringen in de categorie C kredieten beschikbaar te stellen van € 4.879.000,-.
- b. In te stemmen met de investeringsvoornemens onder de categorie E1 en E2. Definitieve besluitvorming zal plaatsvinden via afzonderlijk voor te leggen kredietvoorstellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van het Waterschap Hunze en Aa's d.d. 24 november 2010.

Harm Küpers
secretaris-directeur

Alfred van Hall
dijkgraaf

BIJLAGEN BEGROTING 2011

BIJLAGE 1: MEERJARENINVESTERINGSSCHEMA (MJI) 2011 - 2014

Categorie A - Projecten waar reeds besluitvorming over heeft plaatsgevonden en volgens planning verlopen
 Getoond worden de geplande uitgaven van reeds beschikbaar gestelde kredieten.

	Omschrijving / projectnaam	2011	2012	2013	2014
		Investering	Investering	Investering	Investering
	Programma Veiligheid				
130	Doorbraak waterberging flankerend beleid	21.691			
246	Westerwoldse Aa	1.169.733	79.304		313.670
347	Doorbraak waterberging OOP		392.511		
500	Masterplan Kaden	4.109.864	10.532.732	14.977.120	15.426.463
	Subtotaal	5.301.288	11.004.547	14.977.120	15.740.133
	Programma Watersystemen				
027	HIR Emmen			300.000	138.520
028	HIR Haren	22.551	278.000	423.771	270.000
033	HIR Westerwolde	160.000			
033	HIR Westerwolde grondaankopen	148.252			
060	Project Zuidlaardermeer	27.000	4.000		
076	Herinrichting midden Groningen	243.337	280.000	573.218	50.000
115	Landinrichting Laaghalen	50.000	346.259		
118	Stimuleringsregeling afkoppelen	195.540	641.000	506.998	
128	ZTW Foxhol	3.845			
184	Landinrichting Odoorn		85.557	100.000	
211	Aanpassen leidingtekeningen	125.732			
214	Baggeren Oude Winschoterdiep en Achterdiep	1.410.705			
242	Vispassages		110.400	28.000	
252	Hermeandering Hunze, gebied Torensveen	375.000			
294	Groot onderhoud diverse sluisdeuren en terugslagkleppen	50.000			
295	Renovatie gemaal Grootte Polder Termunten		35.000		
305	Tussendepot Alteveer	121.500			
306	Ecologische Hoofdstructuur	219.827	140.500	568.265	605.000
313	Actieprogramma WB21	35.960			
314	Stedelijke wateropgave	75.000			
319	Cultuurhistorisch erfgoed	125.509			
365	Vervangen diverse beschoeiingen	127.220			
393	Verhardingen kunstwerken	100.000			
412	Saneren overstorten Zuidlaardermeer	102.000	386.580	323.415	
417	Verdrogingsbestrijding	46.500			
428	Onderzoekskosten KRW/WB21	141.519	100.000	110.000	75.000
451	Renovatie rioolgemalen	1.008.000	1.038.000	1.069.000	755.000
453	Baggeren Schildmeer	677.657			
457	Debietmeetpunt Glimmen	120.491			
468	Vervanging besturing kunstwerken kwantiteit	100.000			
469	Blauwe Stad gebied gemaal Oostwold	200.000	100.000		
471	Runde-Ruiten Aa	611.828	637.000	423.000	247.000
473	Heemsloot Stadskanaal	75.000			
479	Vispassages Waddenfonds	105.000	110.000		
	Subtotaal	6.804.973	4.292.296	4.425.667	2.140.520
	Programma Organisatie				
459	Kantine/kantoor werkplaats Siddeburen	180.000			
	Subtotaal	180.000	-	-	-
	Totaalvolume investeringen per jaar:	12.286.261	15.296.843	19.402.787	17.880.653

BIJLAGE 1: MEERJARENINVESTERINGSSCHEMA (MJI) 2011 - 2014

Categorie C - Nieuwe projecten voor 2011 die overeenkomstig de lijn van onderhoud en beheer als normale vervangingen / aanpassingen gelden en beheersmatige investeringen die in één keer ter besluitvorming worden voorgelegd

	Omschrijving / projectnaam	2011	2012	2013	2014
		Investering	Investering	Investering	Investering
	Programma Veiligheid				
602	Vervanging hekwerk zeedijk	200.000	200.000	200.000	200.000
	Subtotaal	200.000	200.000	200.000	200.000
	Programma Watersystemen				
242	Vispassages		30.000	45.000	45.000
294	Groot onderhoud diverse sluisdeuren en terugslagkleppen	100.000	100.000	100.000	100.000
354	Onderhoudsmachines	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
366	Vervangen diverse beschoeiingen	500.000	500.000	500.000	500.000
374	Vervanging besturing RWZI's	100.000	80.000	80.000	
383	Oplossen knelpunten landelijk gebied	190.000	350.000	350.000	350.000
394	Verhardingen kunstwerken	250.000	250.000		
452	OAS RWZI Scheve Klap	100.000			
463	Vervanging beluchting RWZI Bellingwolde		55.000		
465	Bijplaatsen bellenbeluchting RWZI Stadskanaal		400.000		
467	Groot onderhoud stuwen	100.000	100.000		
468	Vervanging besturing kunstwerken kwantiteit	150.000	150.000		
487	RWZI Gieten bijplaatsen menger	25.000			
488	Dashboardstelsel RWZI's	100.000			
490	RWZI Veendam onderzoek	60.000			
492	RWZI's groot onderhoud	669.000	60.000	100.000	40.000
496	Sluizen groot onderhoud	200.000	200.000	200.000	200.000
601	VKA	130.000	330.000	110.000	60.000
608	Boezemmeetpunten	50.000			
611	Schouwsloten De Monden	100.000	35.000		
617	Stedelijk waterbeheer			200.000	200.000
	Subtotaal	3.824.000	3.640.000	2.685.000	2.495.000
	Programma Organisatie				
355 01	BI bedrijfsapplicaties	40.000	40.000	40.000	40.000
355 03	BI procesautomatisering	15.000	15.000	15.000	15.000
355 06	BI randapparatuur	40.000	40.000	40.000	40.000
355 08	BI opslag/backup	125.000	300.000		125.000
355 09	BI database	25.000	25.000	25.000	25.000
355 12	BI uitbreiding Vmware	50.000			
355 13	BI telefooncentrale	165.000			
403 05	BI serveromgeving		50.000	50.000	
442 07	BI netwerkcomponenten			125.000	
443 02	BI nieuwe werkplekken				200.000
476	BI Cognos 8	50.000			
610	Voorbereiding basisregeling grootschalige topografie	50.000			
614	Bedrijfsauto's laboratorium	55.000	50.000	25.000	
615	Aanschaf laboratoriumapparatuur		15.000		100.000
616	Vervangen laboratoriumapparatuur	240.000	85.000	150.000	
	Subtotaal	855.000	620.000	470.000	545.000
	Totaalvolume investeringen per jaar:	4.879.000	4.460.000	3.355.000	3.240.000

BIJLAGE 1: MEERJARENINVESTERINGSSHEMA (MJI) 2011 - 2014

Categorie E 1 - Nieuwe projecten waarvan de kredietvoorstellen in de loop van 2011 ter besluitvorming worden voorgelegd

	Omschrijving / projectnaam	2011	2012	2013	2014
		Investering	Investering	Investering	Investering
	Programma Veiligheid				
253	WB21 maatregelen Tusschenwater	204.000	1.028.160	1.885.286	2.226.806
	Subtotaal	204.000	1.028.160	1.885.286	2.226.806
	Programma Watersystemen				
227	Baggeren Zuidlaardervaart Havenkanaal	50.000	350.000		
231	Inventarisatie onderzoeken afvalwaterketen Meerstad	100.000	100.000		
235	Baggeren Ruiten Aa kanaal - B.L. Tijdenskanaal	100.000	750.000	1.500.000	1.650.000
241	Drentsche Aa, hermeanderings project	102.000	391.680	631.747	741.879
340	Renovatie 2e en 5e verlaat	331.500	319.260	332.030	300.000
359	Vergaande fosfaat verwijdering RWZI Gieten	102.000	1.429.407		
401	Metingen boezemkaden	230.000			
414	Akkerrandenbeheer	50.000	50.000	50.000	50.000
417	Verdrogingsbestrijding	128.500	175.000	100.000	188.500
419	Natuurvriendelijke oevers	50.000	75.000	70.000	
424	Baggeren Slochterdiep	25.000	250.000	225.000	
430	Baggeren algemeen	100.000			
466	Renovatie kwantiteit gemalen	1.200.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
485	Huisvesting MURA Groningen	203.000	125.000		
486	Kadeverbetering, renovatie winterschade	545.000			
605	Baggeren Tripscompagniesterdiep	600.000			
607	De Akkers	150.000	150.000		
	Subtotaal	4.067.000	6.165.347	4.908.778	4.930.379
	Programma Organisatie				
609	Mobiel Watis/Matrix	95.000			
612	Schouwkompas	80.000			
	Subtotaal	175.000	-	-	-
	Totaalvolume investeringen per jaar:	4.446.000	7.193.507	6.794.064	7.157.185

BIJLAGE 1: MEERJARENINVESTERINGSSCHEMA (MJI) 2011 - 2014

Categorie E 2 - Nieuwe investeringen waarvan de kredietvoorstellen na 2011 ter besluitvorming worden voorgelegd

	Omschrijving / projectnaam	2011	2012	2013	2014
		Investering	Investering	Investering	Investering
	Programma Veiligheid				
243	WB21 maatregelen Polder Lappenvoort				50.000
413	Realiseren overstromingsvlakte Hunze			1.020.000	1.060.800
613	Hoogwater beschermingsprogramma (HWBP)		1.900.000	1.900.000	1.900.000
	Subtotaal	-	1.900.000	2.920.000	3.010.800
	Programma Watersystemen				
221	Maatregelen 10 kansen, Deuzerdiep overig				250.000
222	Maatregelen Hunze, Achterste Diep		200.000		
234	Hermeandering Hunze, gebied Bonnerklap			250.000	250.000
244	Voorste Diep, maatregelen		150.000	122.000	
258	Voorbereiding en uitvoering voormalige stadsbezittingen				1.120.167
319	Cultuurhistorisch erfgoed		100.000	100.000	100.000
411	Natuurvriendelijke oevers, De Bult-Nieuwe Schans		24.000	70.000	70.000
415	Natuurvriendelijke oevers, Noord Willemskanaal				250.000
416	HBDA sanering overstorten		50.000		
418	Natuurvriendelijke oevers, Veenkoloniën		50.000	50.000	50.000
420	Natuurvriendelijke oevers, Hondshalstermeer				105.000
421	Natuurvriendelijke oevers, Duurswold		100.000	100.000	100.000
422	Aanleg oeverzones Schildmeer			70.000	
423	Baggeren Schildmeer			200.000	
426	Baggeren stedelijk gebied		300.000	500.000	500.000
427	Termunterzijldiep nautisch baggeren		50.000	200.000	
431	Baggeren algemeen		200.000	2.000.000	1.900.000
483	Meerstad gebiedsinrichting		200.000	200.000	
484	Westerbroek gebiedsinrichting			200.000	
	Subtotaal	-	1.424.000	4.062.000	4.695.167
	Programma Organisatie				
481	Bestuursverkiezingen		550.000		
	Subtotaal	-	550.000	-	-
	Totaalvolume investeringen per jaar:	-	3.874.000	6.982.000	7.705.967
	Totaal generaal categoriën:	21.611.261	30.824.350	36.533.851	35.983.805
	Per programma:				
	Programma Veiligheid	5.705.288	14.132.707	19.982.406	21.177.739
	Programma Watersystemen	14.695.973	15.521.643	16.081.445	14.261.066
	Programma Organisatie	1.210.000	1.170.000	470.000	545.000
	Totaal per programma:	21.611.261	30.824.350	36.533.851	35.983.805

BIJLAGE 2 STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN

Omschrijving	Stand 1-1-2011	Mutaties 2011		
		Vermeerderingen		
		Interne		Externe
		Rente	Overige	
A ALGEMENE RESERVES				
Algemene reserve watersysteembeheer Exploitatieresultaat (NJR)	6.274.716		1.994.000	
	6.274.716		1.994.000	
Algemene reserve zuiveringsbeheer Exploitatieresultaat (NJR)	1.670.320		623.000	
	1.670.320		623.000	
Totaal algemene reserves	7.945.036	0	2.617.000	0
B BESTEMMINGSRESERVES				
Bestemmingsreserve projecten met maatschappelijk nut	0			
Bestemmingsreserve waterhuishk. Verbeteringen kl. 1 en 2	475.000			
Bestemmingsreserve gemeentelijke waterplannen	501.932			
Bestemmingsreserve multimedia ab zaal	0			
Bestemmingsreserve inrichting steunpunten	0			
Bestemmingsreserve toetsing zeedijk	0			
Bestemmingsreserve grond blauwe stad	0			
Bestemmingsreserve bodemsaneringen	1.134.350			
Totaal bestemmingsreserves	2.111.282	0	0	0
C AFKOOPSOMMEN				
- afkoopsommen sluizencomplex Nieuw Statenzijl	537.416			
- afkoopsommen vaarwegen	447.079			
- afkoopsom automatisering vaartraject Bourtange - Ter Apel	136.134			
- afkoopsom kanaal Veendam - Musselkanaal	635.292			
- afkoopsom ABB-project	341.697			
- afkoopsom onderhoud enkele rijkswerken	100.739			
- afkoopsom Pekelder Hoofddiep	66.479			
- beschoeiing en baggerwerk vaarrecreatie	100.840			
- overname Scheemderverlaat	89.848			
- afkoopsom stadswateren	14.753.912		106.000	
- afkoopsom fietspad	47.500			
Totaal afkoopsommen	17.256.937	0	106.000	0
D Rekeningresultaat				
- rekeningresultaat 2008	0			
- rekeningresultaat 2009	0			
- resultaat 2010	2.723.000			
Totaal rekeningresultaat	2.723.000	0	0	0
Totaal Eigen Vermogen	30.036.255	0	2.723.000	0

Mutaties 2011		Stand 31-12-11	Berekende rente die niet aan de reserves / voorzieningen is toegevoegd	
Verminderingsen			Bedrag	Exploitatierkening
Interne	Externe			
0		8.268.716	330.749	31207
0		2.293.320	91.733	31307
0	0	10.562.036	422.482	
		0	0	31207
			0	31307
475.000		0	19.000	31207
55.000		446.932	20.077	31207
		0	0	31207
		0	0	31207
		0	0	31207
		0	0	31207
		1.134.350	45.374	31207
530.000	0	1.581.282	84.451	
		537.416	21.497	68054
		447.079	17.883	17101
		136.134	5.445	17101
		635.292	25.412	17101
		341.697	13.668	17101
		100.739	4.030	17101
		66.479	2.659	17101
		100.840	4.034	17101
		89.848	3.594	17101
		14.859.912	737.696	31207
		47.500	1.900	31207
0	0	17.362.937	837.818	
		0		
		0		
2.723.000		0		
2.723.000	0	0	0	
3.253.000	0	29.506.255	1.344.751	

BIJLAGE 2 STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN

Omschrijving	Stand 1-1-2011	Mutaties 2011		
		Vermeerderingen		
		Interne		Externe
		Rente	Overige	
E VOORZIENINGEN				
Wachtgelden/pensioenen voormalig personeel en bestuur Voorziening personeel bovenformatief	1.661.620 0	66.465 0		
Totaal Voorzieningen	1.661.620	66.465	0	0
Totaal Eigen Vermogen en Voorzieningen	31.697.875	66.465	2.723.000	0

Mutaties 2011		Stand 31-12-11	Berekende rente die niet aan de reserves / voorzieningen is toegevoegd	
Verminderingen			Bedrag	Exploitatierekening
Interne	Externe			
500.000		1.228.085 0		
500.000	0	1.228.085	0	
3.753.000	0	30.734.340	1.344.751	

BIJLAGE 3 STAAT VAN PERSONEELSLASTEN
PERSONEELSLASTEN

ORGANISATIE EENHEID	BEGROTING 2011	Salarissen eigen personeel	Sociale lasten eigen personeel	Overige personeels- lasten eigen personeel	Personeel van derden	Totaal
	FORMATIE IN F.T.E.	2011	2011	2011	2011	2011
Directie/staf/ondersteuning	8,08	534.447	118.868			653.315
Veilig en Voldoende Water	110,84	4.998.238	1.144.892			6.143.130
Schoon Water	55,45	2.972.303	658.386			3.630.689
Beleid, Plannen en Projecten	30,18	2.039.461	455.429			2.494.890
Laboratorium	21,86	1.048.104	242.577			1.290.681
Bedrijfsinformatie	38,65	1.946.142	447.876			2.394.018
Financiële en Bestuur- Juridische Zaken	15,38	933.627	210.465			1.144.092
Personeelszaken, Facilitair en Communicatie	21,06	1.101.633	249.664			1.351.296
Bestuur		491.405	24.108			515.513
Actief bovenformatief personeel	5,00	223.312	52.044			275.356
Overige personeelskosten				1.340.825		1.340.825
PERSONEEL VAN DERDEN					491.600	491.600
Totalen	306,50	16.288.671	3.604.308	1.340.825	491.600	21.725.404